

Vysoká škola ekonomická v Praze

Bakalárska práca

2015

Ľubomír Kubík

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta podnikovohospodárska

Študijný odbor: Arts management

Názov bakalárskej práce:

**Kultúrny potenciál regiónu myjavských kopaníc so
zameraním na mesto Myjava**

Autor bakalárskej práce: Ľubomír Kubík

Vedúca bakalárskej práce: PhDr. Zuzana Malcová

P r e h l á s e n i e

Prehlasujem, že som bakalársku prácu na tému „*Kultúrny potenciál regiónu myjavských kopaníc so zameraním na mesto Myjava*“ vypracoval samostatne s využitím literatúry a informácií, na ktoré odkazujem.

V Prahe dňa 25. mája 2015

Podpis

Podakovanie

Týmto by som chcel poďakovať PhDr. Zuzane Malcovej za jej nekonečnú trpezlivosť, konzultácie a rady pri tvorbe bakalárskej práce, Mgr. Marekovi Hrinovi za pomoc a ochotu pri získavaní materiálov, Ing. Mgr. Alene Palkovej a PaedDr. Danke Micháľkovej za pomoc s dotazníkmi a v neposlednom rade rodine a kamarátom, vďaka ktorým toto všetko bolo vôbec možné.

Názov bakalárskej práce:

Kultúrny potenciál regiónu myjavských kopaníc so zameraním na mesto Myjava

Abstrakt:

Bakalárska práca je zameraná na kultúrny potenciál mesta Myjava a záujem obyvateľov aj o iné ako tradičné formy kultúrnych prejavov. V teoretickej časti sa snaží priblížiť problematiku regionálnej a lokálnej kultúry, opisuje jednotlivé prvky lokálnej kultúry a približuje jednotlivé rozdiely v definíciách. Pokračuje stručným opisom demografie, podrobnejším opisom histórie od založenia mesta po súčasnosť a vymenovaním prvkov lokálnej kultúry, ktoré charakterizujú mesto Myjava. V praktickej časti sa práca venuje analýze súčasnej kultúrnej ponuky v meste, popisuje súčasné kultúrne podujatia, ktoré sú pravidelne opakované a načrtáva problém, že mesto sa dostatočne nevenuje alternatívnym formám kultúry. V dotazníkovom šetrení sa pokúša overiť hypotézu pomocou názorov obyvateľov mesta a na základe zistených skutočností odporučiť možné riešenia.

Kľúčové slová:

Myjava, lokálna kultúra, regionálna kultúra, alternatívna kultúra, mestská kultúra, analýza kultúry

Title of the bachelor's thesis:

Cultural potential of Myjava „kopanice“ region with bearing on the town of Myjava

Abstract:

The thesis targets the cultural potential of the town of Myjava and the interest of its inhabitants in other than traditional forms of the cultural expression. The theory aims to elucidate the issue of regional and local culture, describing individual elements of a local culture and the differences in its definitions. It continues with a brief description of the demographics, more detailed description of the history of the town from the foundation until the present and enumerates the elements of a local culture characteristic for the town of Myjava. The practical part of the thesis examines the current options for culture in the town, describes recurring contemporary events and formulates an hypothesis proposing the town neglects alternative forms of the culture. The hypothesis is attested by an inquiry among the views of the residents and possible solutions are proposed.

Keywords:

Myjava, local culture, regional culture, alternative culture, urban culture, cultural analysis

Obsah

Úvod	9
1 Kultúra	11
1.1 Lokálna kultúra	12
1.1.1 Hmotné a nehmotné prvky lokálnej kultúry	12
1.2 Regionálna kultúra	12
1.2.1 Kultúrny región	13
1.2.2 Znaký regiónu zo sociokultúrneho hľadiska	13
1.2.2.1 Regionálna mentalita a identita	14
2 Mesto Myjava	15
2.1 Geografia a demografia	15
2.2 História	17
2.3 Prvky lokálnej kultúry Myjavy	21
2.3.1 Hmotné prvky	22
2.3.1.1 Rímskokatolícky kostol sv. Štefana	22
2.3.1.2 Evanjelický kostol sv. Trojice	24
2.3.1.3 Múzeum Slovenských národných rád	26
2.3.1.4 Ľudová architektúra	28
2.3.1.5 Mestská architektúra	30
2.3.1.6 Kroj	31
2.3.1.7 Pamätníky	32
2.3.1.8 Symboly mesta	33
2.3.2 Nehmotné prvky	34
2.3.2.1 Nárečie	34
2.3.2.2 Zvyky a tradície	35
2.3.2.3 Významné osobnosti	37
2.4 Analýza kultúry	38
2.4.1 Kultúrne podujatia organizované mestom	38
2.4.1.1 Medzinárodný folklórny festival	39
2.4.1.2 Vianoce v divadle	40
2.4.1.3 Michalský jarmok	41
2.4.1.4 Vianočný jarmok	41
2.4.2 Folklórne a iné súbory	41
2.4.3 Centrum tradičnej kultúry	43

2.4.4	Gazdovský dvor	44
2.4.5	Ostatná kultúrna infraštruktúra	44
2.5	Kultúrna politika	46
2.5.1	Koncepcia rozvoja kultúry mesta Myjava	46
2.5.2	Konfrontácia Koncepcie rozvoja kultúry s reálnym stavom	48
2.5.3	Zistené nedostatky	49
3	Dotazníkové šetrenie	51
3.1	Metodológia	51
3.2	Vyhodnotenie dotazníkového šetrenia	52
3.2.1	Otázky č. 7 a 8 – Koncepcia rozvoja kultúry	54
3.2.2	Otázky č. 9 a 10 – Spokojnosť so súčasným stavom kultúrneho vyžitia v meste	55
	Myjava	55
3.2.3	Otázky č. 11, 12, 13 a 14 – Nutnosť cestovania za kultúrou	57
3.2.4	Otázky č. 15 a 16 – Podujatia organizované mestom Myjava	59
3.2.5	Otázka č. 17 – Podujatia neorganizované mestom Myjava	61
3.2.6	Otázka č. 18 – Podujatia, ktoré sa v meste nekonali, ale ich usporiadanie by ste	61
	privítali	61
3.2.7	Otázka č. 19 – Ktoré z podujatí by ste privítali najradšej	62
3.2.8	Otázky č. 20 a 21 – Ochota utracať a frekvencia návštev	63
3.3	Možné riešenia a odporúčania	65
3.3.1	Návrh vytvorenia kultúrneho centra	67
	Záver	69
	Zoznam použitých zdrojov	71
	Zoznam tabuliek	74
	Zoznam grafov	74
	Zoznam príloh	75
	Prílohy	76

Úvod

V dnešnom, čoraz viac globalizovanom svete, sa dostáva veľkej pozornosti lokálnej a regionálnej kultúre, pokiaľ možno v ich tradičných formách a prejavoch. Tie sú chránené, pripomínané alebo obnovované, pre ďalšie generácie. Druhú stranu mince tvorí prísun moderných trendov, nových vplyvov či rozvoj celého kreatívneho priemyslu, ktorý dnes tvorí nezanedbateľnú časť národných hospodárstiev a má veľký potenciál ďalšieho rozvoja, napríklad vďaka dostupnosti moderných technológií.

Pre mesto Myjava platí, že je známe svojim folklórom, ktorý je hlavným identifikačným prvkom mesta. Avšak tak, ako je dôležité chrániť ľudovú kultúru, nemalo by sa zabúdať ani na kultúru modernú a najmä alternatívnu, ktorá môže poslucháčovi či divákovi, sprostredkovať zážitok, ktorý ho obohatí po mnohých stránkach.

Bakalárska práca pracuje s myšlienkou, že popri podujatiach tradičných, ako sú rôzne predstavenia folklórnych súborov, folklórny festival, ukážky zvykov alebo rôzne spomienkové akcie, sa v meste zabúda na podujatia alternatívnej kultúry, ktoré by mohli byť zaujímavé pre tú časť konzumentov, pre ktorých folklór a ľudová kultúra nezohráva v živote až takú dôležitú úlohu.

Cieľom práce je teda zistiť, či sú obyvatelia mesta s momentálnym stavom kultúrneho vyžitia a ponukou kultúrnych podujatí organizovaných mestom Myjava spokojní. V prípade, že sa potvrdí názor, že skupina ľudí nemusí byť s kultúrnou ponukou spokojná, na mieste bude zistiť možné príčiny a navrhnúť vhodné odporúčania či riešenia, ako takýto stav zmeniť.

V práci tak v úvode zhrniem teoretické poznatky z lokálnej a regionálnej kultúry, definujem typické znaky pre regionálne spoločenstvá a popíšem základné prvky kultúry mesta Myjava. Opíšem históriu mesta od jeho založenia až po súčasnosť, načrtnem momentálny demografický stav a podrobne sa pokúsím analyzovať súčasný stav kultúry v meste. Neskôr sa pokúsím hypotézu podporiť zistenými nedostatkami a v praxi ju overiť dotazníkovým šetrením, ktoré sa uskutoční priamo v meste.

Výsledkom tak bude zistenie, či obyvatelia mesta pociťujú isté nedostatky vo vytváraní plánov kultúrnych podujatí, a všeobecne názoru na kultúru v meste, ako takú. Práca je tak

určená či už pre samotných obyvateľov mesta, ktorí sa o kultúru zaujímajú, a budú sa tak môcť dozvedieť niečo viac o lokálnej kultúre a postojoch obyvateľov, ale aj pre samotné mesto, ktoré tak zistené poznatky bude môcť využiť v budúcnosti, napríklad pri úprave koncepcií či stratégií rozvoja kultúry či sociálneho života.

1 Kultúra

Na definovanie pojmu lokálnej kultúry, je potrebné v prvom rade definovať kultúru ako takú, aby sa dalo lepšie porozumieť jej následným formám, ako napríklad už spomenutej kultúre lokálnej. V súčasnosti sa pojem kultúra používa takmer pre celý rozsah činností spoločnosti a jednotlivcov, a preto je pri definícii potrebné mať na zreteli všetky súvislosti, ktorých sa daný význam slova dotýka.¹

Pojem kultúra môže mať mnoho významov, ktoré sa navzájom prelínajú a postupným vývojom sa jednotlivé významy a procesy dostali takmer do každej oblasti skúmania. Pre účely tejto práce som sa rozhodol pre skĺbenie troch významov kultúry. V prvom význame ide o vzdelanie a začlenenie jedinca do spoločnosti, znalosť základných hodnotových prvkov spoločnosti a podobne. V druhom význame sa hovorí o vzťahoch medzi ľuďmi, ich zdokonaľovaní a kultivovanosti človeka, ktorá býva často daná do kontrastu s nekultúrnosťou či barbarstvom. Tretím významom je kultúra duchovná alebo náboženská, zahrňujúca rôzne mýty či rituály.²

Spoločným zhrnutím je tak kultúrou všetko, čo zabezpečuje prínos pre spoločenské alebo individuálne potreby človeka, jeho nahliadanie na vývoj spoločnosti či prírody. Ide tak o súhrn materiálnych a duchovných statkov, ktoré boli za históriu ľudstva vytvorené, prípadne o hodnoty, ktoré sú využiteľné v konkrétny okamih v konkrétnom spoločenstve. Kultúra tak presahuje človeka ako biologickú bytosť a je nositeľkou hodnôt medzi generáciami.³

1.1 Lokálna kultúra

Definovanie lokálnej kultúry je už o čosi jednoduchšie. Po prebraní definície kultúry samotnej, sa jej lokálna odnož odlišuje tým, že je spätá k určitému ohraničenému územiu, nejakému danému miestu. Ako kultúra vo všeobecnom chápaní, tak aj kultúra lokálna disponuje určitou historickou kontinuitou, podmienenosťou a tiež určitou autonómiou. Tvoria ju ako prvky hmotné, tak i prvky nehmotného charakteru, akými sú napríklad folklór, zvyklosti, ich rôzne kombinácie, ale aj kombinácie ľudovej a populárnej kultúry. Špecifickými môžu

1 Patočka, J., Heřmanová, E. Lokální a regionální kultura v České republice. Praha: ASPI, 2008. s. 9, ISBN 978-80-7357-347-8

2 Tamže, s. 9-10

3 Tamže, s. 10

byť v tomto prípade aj rozdiely medzi kultúrou vidieckou a mestskou.⁴

Dnes je veľmi rozdielne medzi týmito pojмами nájsť hranicu, keďže ide často o ich prelínanie, či už ako suburbanizácie alebo nepriamej urbanizácie. Obecne sa dá však povedať, že mestá vďaka vyššej sociokultúrnej heterogenite pôsobia ako prirodzené centrá regiónov a plnia tak kultúrne a inovačné funkcie, ktoré sú ovplyvňované globalizáciou a masovou kultúrou. Na druhej strane je vidiek, kde má stále veľký význam ľudová kultúra, vďaka sociálnej homogenite.⁵

1.1.1 Hmotné a nehmotné prvky lokálnej kultúry

Hmotné prvky lokálnej kultúry sa dajú rozčleniť do dvoch veľkých skupín. Prvou skupinou sú stavebné kultúrne pamiatky a tou druhou sú potom ostatné prvky hmotnej lokálnej kultúry. Do prvej skupiny možno zaradiť napríklad ľudovú architektúru, sakrálné pamiatky, drobné sakrálné stavby, funerálne pamiatky ale aj mestskú architektúru, panské sídla alebo technické a vojenské pamiatky. Do druhej skupiny patria umelecké a ostatné drobné pamiatky, drobné artefakty ako napríklad kroje, matriky, mapy či keramika. Ďalej sú to kultúrna krajina, ktorá reprezentuje pre kraj typické usporiadanie a využitie krajiny, často s nejakým dominantným bodom, ktorý tento priestor dotvára, historické záhrady či parky, archeologické pamiatky, vzácna flóra či fauna, kultúrna infraštruktúra, kultúrne organizácie či tradičná gastronómia. Nie všetky ostatné prvky hmotnej lokálnej kultúry musia byť nutne považované za kultúrne pamiatky.⁶

Medzi nehmotné prvky lokálnej kultúry náležia takzvané „neviditeľné“ prvky kultúry, ktoré sú zastupované prevažujúcim spôsobom života, náboženským či spolkovým životom, tradičnými zvykmi, oslavami a ostatnými nemateriálnymi prvkami.⁷

1.2 Regionálna kultúra

Pri regionálnej kultúre sa očakáva schopnosť odlišiť sa od iných regionálnych kultúr a vzťah k určitému danému územiu. Dá sa sledovať podľa rôznych atribútov, ako napríklad

4 Tamže, s. 63

5 Tamže, s. 65-66

6 Tamže, s. 6-79

7 Tamže, s. 79-80

regionálne špecifické formy života, regionálne kultúrne dedičstvo, regionálna úroveň vzdelanosti, regionálna identita či mentalita, stereotypy správania, tradície či sociokultúrny potenciál. Nie je však jasné, čo je ten konkrétny územný rámec, ktorým je potrebné sa zaoberať, keďže takmer každé územie obsahuje prvky či už ľudovej, populárnej či inej kultúry, ktoré sa navzájom spájajú a miešajú, a vytvárajú tak veľmi nejasné hranice.⁸

1.2.1 Kultúrny región

Správna voľba znakov a princípov, na základe ktorých je vôbec možné takýto región vymedziť, je najväčším problémom pri určovaní kultúrneho regiónu. Vymedzenie hraníc je zložité či už z pohľadu rôzneho pojatia hranice, ako napríklad administratívneho alebo mentálneho, ale aj z pohľadu regionálnych presahov a pozostatkov zo spoločností, ktoré sa na danom území vyskytovali v priebehu času. Je dokázané, že odlišné životné podmienky spolu s rozdielnymi spoločenskými štruktúrami vytvárajú regionálne mikroklimy, ktoré dávajú za vznik regionálnym mentalitám. Tie potom vytvárajú rozdiely v hodnotových rebríčkoch, kultúrnych normách alebo tradíciách. Vo vnútri takéhoto „vlastného“ regiónu sa vytvára pocit akejsi príslušnosti k územiu, pocit regionálnej identity.⁹

Princípom vymedzovania kultúrne homogénnych regiónov je koncepcia vnútorne rovnorodého celku. Tá predpokladá vysokú vnútornú podobnosť a zároveň významnú odlišnosť od okolitého prostredia. V prípade sledovania kultúrnych prvkov je možné takýto región vymedziť napríklad na základe kroju či nárečia. Koncepcia heterogénneho regiónu je založená na odlišnom ponímaní ich hraníc. Hlavný dôraz je kladený na vnútornú organizovanosť a funkčnosť území. Obe koncepcie zastrešujú sociologické chápanie regiónu, ktoré sa blíži modelu kultúrneho či sociokultúrneho regiónu. Sociologicky chápaný región by mal spĺňať niekoľko charakteristík.¹⁰

1.2.2 Znaky regiónu zo sociologického hľadiska

Prvým znakom regiónu zo sociokultúrneho hľadiska je určitá vnútorná sociokultúrna homogenita obyvateľov. Tá daný celok odlišuje od okolia a území, s ktorými susedí. Táto homogenita sa môže prejavovať rozličnými spôsobmi, medzi ktoré patria napríklad určitá

8 Tamže, s. 113

9 Tamže, s. 114

10 Tamže, s. 115

úroveň vzdelanosti alebo výraznejšia zhoda niektorých stereotypov správania, ktoré sú spôsobené zhodnými životnými vzorcami, hodnotovými preferenciami alebo zhodnými kultúrnymi symbolmi. S tým súvisia aj relatívne jednotné názory, postoje, hodnotová orientácia či používanie jednotného nárečia.¹¹

Druhým je vnútorná integrita takéhoto regiónu, čo znamená, že subjekty v rámci regiónu sú nejakým spôsobom vnútorne previazané rôznymi väzbami, od priateľských cez pracovné vzťahy, partnerské vzťahy, až po vzťahy susedské. Dôležitým momentom je fakt, že takéto väzby sú početnejšie, frekventovanejšie a najmä kvalitnejšie v rámci regiónu alebo skupiny ľudí, ako väzby, ktoré sú prezentované smerom z regiónu.¹²

Za tretiu charakteristiku sa dá považovať istý pocit regionálnej identity. Je to silný pocit spolupatričnosti či už s lokálnym spoločenstvom, do ktorého patrí aj identifikácia s normami, hodnotami a podobne, ale aj pocit silnej identifikácie s prostredím, krajinou, kultúrnymi či prírodnými charakteristikami. Súčasťou identity s regiónom je aj určité povedomie o historickej kontinuite a vedomie vlastnej odlišnosti.¹³

Štvrtým a posledným znakom kultúrneho regiónu zo sociokultúrneho hľadiska je nodalita, teda existencia centra, ktoré v danom regióne spĺňa funkciu inovatívnu, to znamená, že z daného centra sa do ostatných častí regiónu, za priaznivých podmienok, môžu šíriť sociálne a kultúrne inovácie a tiež slúži ako centrálny bod pre stretávanie sa a komunikáciu ľudí.¹⁴

1.2.2.1 Regionálna mentalita a identita

Na porozumenie regionálnej mentality je potrebné pokúsiť sa definovať skupinovú mentalitu, čo je vlastne určitý stereotyp v správaní sa skupiny ľudí, relatívne stabilné hodnotové orientácie či preferencie, vzorce správania ale aj špecifické vnímanie seba samého. Faktory, ktoré ovplyvňujú podobu skupinových mentalít sú životné či historické skúsenosti a kultúrna a vzdelanostná úroveň. Takúto mentalitu je potom možné chápať v rámci určitého vymedzeného priestoru ako mentalitu regionálnu či lokálnu.¹⁵

11 Tamže, s. 115

12 Tamže, s. 115

13 Tamže, s. 115

14 Tamže, s. 115

15 Tamže, s. 121

Skupinová identita je akési vnútorné stotožnenie sa s určitou skupinou ľudí alebo nejakým spoločenstvom, ktorého základom je spoločne zdieľaná predstava alebo ideály. Lokálna a regionálna identita je špecifická v tom, že spoločne zdieľané pocity v rámci spoločenstva majú ľudia voči nejakému konkrétnemu územiu.¹⁶

Zaujímavým javom je aj lokálna a regionálna identifikácia. Ide o jav, ktorým dochádza k samotnej identite a ktorý môže byť ovplyvňovaný viacerými faktormi. Medzi pozitívnymi sú napríklad dlhodobý pobyt v regióne, významné historické objekty, slávni rodáci či generačná kontinuita na danom mieste. V prípade silne vyvinutej lokálnej identity potom ide o lokálny patriotizmus, čo je pozitívne skreslené vnímanie územia, ktoré jedinec považuje za vlastné.¹⁷

2 Mesto Myjava

Keďže sa táto práca zaoberá kultúrnym potenciálom mesta Myjava, v nasledujúcej časti sa budem venovať práve jeho detailnejšiemu popisu. V podkapitole geografia a demografia zasadím mesto do priestoru a stručne priblížim demografickú situáciu. Širšie sa budem venovať histórii mesta.

2.1 Geografia a demografia

Mesto Myjava sa nachádza v západnej časti Slovenskej republiky na pomedzí Považia a Záhoria a zároveň medzi Bielymi a Malými Karpatmi, kde na Myjavskej pahorkatine, spolu s po okolí roztrúsenými obcami a osadami, vytvára typické kopaničiarske osídlenie.

Najvyšším vrchom Myjavskej pahorkatiny je vrch Bradlo s Mohylou Milana Rastislava Štefánika. Väčšinu pahorkatiny tvoria odlesnené plochy využívané na poľnohospodársku činnosť. Priamo cez mesto Myjava preteká rovnomenná rieka, spolu s jej prítokmi, ktorá pramení v Bielych Karpatoch. Mesto sa nachádza v nadmorskej výške 325 metrov nad morom.

¹⁶ Tamže, s. 122

¹⁷ Tamže, s. 123

Z územno správneho hľadiska je mesto Myjava sídlom okresu Myjava, ktorý je zároveň najzápadnejším okresom Trenčianskeho kraja. Susedí s okresmi Skalica, Senica, Trnava, Piešťany a Nové Mesto nad Váhom. Od krajského mesta Trenčín je Myjava vzdialená 52 kilometrov, respektíve 54 kilometrov od Trnavy. Do hlavného mesta Bratislava meria najkratšia cesta 91 kilometrov.

Tabuľka 1 – Počty obyvateľov na konci rokov

rok	muži	ženy	spolu
1991	6 361	6 774	13 135
2001	6 351	6 791	13 142
2011	5 948	6 382	12 330
2014	5 692	6 134	11 826

Zdroj: <http://census2011.statistics.sk/SR/Z%E1padn%E9%20Slovensko/Tren%E8iansky%20kraj/Okres%20Myjava/Myjava/TAB.%20118%20Obyvate%BEstvo%20pod%BEa%20pohlavia%20a%20n%E1bo%9Eensk%E9ho%20vyznania.xls>, <http://sodb.infostat.sk/sodb/sk/2001/format.htm>, <http://sodb.infostat.sk/sodb/sk/1991/format.htm>, <http://www.myjava.sk/kolko-mala-myjava-obyvatelov-na-konci-roka-2014/>

Na konci roka 2014 mala Myjava 11 826 obyvateľov, z toho 5 692 mužov a 6 134 žien. V skupine obyvateľov od 0 do 15 rokov to bolo 1 384 ľudí, od 15 do 18 rokov 305 občanov, od 18 do 60 rokov 7 248 občanov a vo veku nad 60 rokov 2 889 ľudí.¹⁸

Tabuľka 2 – Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Náboženstvo	počet ľudí	% z celkového počtu
Rímskokatolícka cirkev	1 606	13,03%
Evanjelická cirkev a. v.	5 231	42,42%
Iné náboženstvá	298	2,42%
Bez vyznania	3 443	27,92%
Nezistené	1 752	14,21%
Spolu	12 330	100,00%

Zdroj: <http://census2011.statistics.sk/SR/Z%E1padn%E9%20Slovensko/Tren%E8iansky%20kraj/Okres%20Myjava/Myjava/TAB.%20118%20Obyvate%BEstvo%20pod%BEa%20pohlavia%20a%20n%E1bo%9Eensk%E9ho%20vyznania.xls>

Dominantné postavenie si stáročia drží medzi náboženstvami Evanjelická cirkev augsburského vyznania, ku ktorej sa hlásilo v roku 2011, podľa sčítania obyvateľov, približne 42% obyvateľov Myjavy. Zo všetkých veriacich tvoria evanjelici 73%. Výrazná je aj v dneš-

¹⁸ Kolko mala Myjava obyvateľov na konci roka 2014?. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-24]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/kolko-mala-myjava-obyvatelov-na-konci-roka-2014/>

nej dobe narastajúca skupina ľudí, ktorí sa nehlásia k žiadnemu náboženstvu. Tá predstavovala v roku 2011 skoro 28%.

2.2 História

Prvé náznaky osídlenia „Krmanovho“, „Hurbanovho“ či „Belohorského“ kraja sa spomínajú spolu so vznikom hradov Branč a Čachtice v druhej polovici 13. storočia. Vtedy vznikali na území hradných panstiev prvé majere a mestečká, z ktorých niektoré sa stali základom terajších obcí. Prvá zmienka o Myjave by mohla pochádzať z roku 1394, kde sa nachádza v listine o prevode panstiev istý majer Meankov. Podľa historikov by mohlo ísť o skomoleninu názvu Myjavka alebo Myjava. Geograficky bol síce umiestnený od dnešného mesta južnejšie, no nachádzal sa na toku rieky Myjava.¹⁹

Názov Myjava pôvodne patril len rieke, no neskôr sa uchytil aj pre majere a potom aj pre samotné mestečko, ktoré na rieke vzniklo. Prvýkrát sa v listinách tento názov spomína v roku 1262, kde je uvedený ako Mayoua. Základ slova tvorí sloveso myť, a keďže prípona -ava je slovanská, niektorí odborníci sa domnievajú, že názov mohol vzniknúť už počas Veľkomoravskej ríše.²⁰

Na prelome 14. a 15. storočia popri vybudovaní cesty, ktorá hrady Branč a Čachtice spájala, vznikol aj priestor na prvé zásahy do krajiny na území dnešného mesta. Vtedy išlo o odlesňovanie a prípravu pôdy pre poľnohospodárske účely. Reálne kontúry nabral majer Myjava po roku 1602, kedy sa celé Čachtické panstvo aj s majerom dostalo do rúk Františkovi Nádašdymu. Vybudované boli vtedy početné hospodárske budovy, prvé mlyny ale aj obytné budovy pre služobníctvo.²¹

Za založenie obce sa vďaka Danielovi Krmanovi, významnému evanjelickému farárovi, pokladá rok 1586. Prvou kolonizačnou vlnou, ktorá sa usídľovala na úpätí Bielych Karpát, boli obyvatelia z južných častí terajšieho Slovenska, ktorí utekali pred nájazdmi Turkov po bitke pri Moháči. Druhou vlnou boli obyvatelia zo severu krajiny. Prví sa venovali najmä poľnohospodárstvu a druhí prevažne chovu zvierat, prevažne oviec. Dôležitou bola tiež ich

19 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie. Martin: Neografia, 2010. s. 14, ISBN 978-80-970475-9-7

20 Tamže, s. 15

21 Tamže, s. 16

schopnosť narábať so strelnými zbraňami.²²

Neľahký život na začiatku osídľovania, klčovanie lesov a kultivovanie pôdy spolu so vzťahom k ťažko vybudovanému domovu, boli významnými prvkami vytvárajúcimi základné charakteristické vlastnosti obyvateľov. Tými boli pracovitosť, neochota zmieriť sa s akýmkoľvek útlakom a hlboko zakorenené povedomie, či už náboženské alebo národné. To všetko sa neskôr viackrát premietlo pri vytváraní Myjavských dejín.²³

Prvou skúškou, pre Myjavu typického evanjelického obyvateľstva, bolo v roku 1621 Betlenovo povstanie proti absolutistickým a protireformačným tlakom vlády Ferdinanda II. Habsburského. Za to bola Myjava vypálená a vyrabovaná, pričom zahynulo 80 obyvateľov. V roku 1646 po skončení Rákociho povstania proti odoberaniu evanjelických kostolov, nastalo po Lineckom mieri krátke obdobie náboženskej slobody, ktoré mala Myjava garantovaná osobitným ochranným listom, ktorý dostala aj za zásluhy v Betlenovom povstaní. Pohromou pre rozširujúce sa mestečko bol aj vpád Tatárov v roku 1663, ktorí Myjavu opäť zapálili, vyrabovali a zajali 707 ľudí.²⁴

Myjava sa zapojila do viacerých vzbúr aj v rokoch 1671 – 1681 počas novej rekatolizačnej vlny. Viacerí prenasledovaní odbojármi sa schovávali v okolí Myjavy a začali tu prepadať predstaviteľov moci. Aktivity boli pochopiteľne potlačené, no stali sa zárodkom účasti na ďalšom, Tököliho povstaní.²⁵

Významným okamihom pre Myjavu bol príchod evanjelického kňaza Daniela Krmana. Vďaka jeho rozhladu a schopnostiam sa Myjava vykúpila z urbárskych povinností a na území dnešného mesta sa začal stavať nový kostol s čím došlo aj k presunu centra obce. Práce boli však prerušené Rákociho povstaním v roku 1704, počas ktorého bola Myjava opäť vypálená, tentokrát hneď štyri razy. Krman sa počas povstania zdržiaval mimo mesta, najmä na severe krajiny. Tam sa stal aj biskupom piatich stolíc. Na Myjavu sa vrátil až v roku 1711 po Satmárskom mieri a vtedy sa dokončila aj výstavba kostola. Ten bol však úplne dokončený až v roku 1729. Vďaka Krmanovmu pôsobeniu sa tiež na Myjave rozmohli remeslá a vznikli cechy, medzi ktorými bol aj najtypickejší myjavský cech pytlíkárov. Myjava tiež získala po-

22 Tamže, s. 18-20

23 Tamže, s. 415

24 Tamže, s. 25-36

25 Tamže, s. 37-43

stavenie mestečka.²⁶

V roku 1729 nastala ďalšia vlna rekatolizácie, Krman bol obvinený zo vzbury a bol uväznený na Bratislavskom hrade, kde nakoniec v roku 1740 zomrel. S tým súviselo aj odobranie evanjelického kostola katolíckej cirkvi v roku 1731 a následné zakázanie evanjelickej cirkvi. Náboženský útlak, ktorý trval skoro 200 rokov skončil až vydaním Tolerančného patentu Jozefa II. a Myjavčania si tak v roku 1785 postavili nový evanjelický kostol, ku ktorému bola neskôr pristavaná aj veža, ktorá je dodnes najvýznamnejšou dominantou mesta. Zaujímavým je aj fakt, že v období náboženskej slobody a rastúcom význame remesiel sa Myjave mimoriadne darilo, a na konci 18. storočia bola, s počtom obyvateľov približne 9000, štvrtou najväčšou obcou na území dnešného Slovenska. Väčšími boli len mestá Bratislava, Banská Štiavnica a Komárno.²⁷

Najvýznamnejším okamihom Myjavskej histórie sa stali roky meruôsme a aktívna účasť Myjavčanov v Slovenskom povstaní v roku 1848 a 1849. Myjava sa stala centrom povstania pod vedením Ľudovíta Štúra, Michala Miloslava Hodžu a Jozefa Miloslava Hurbana. 19. septembra 1848 bola Ľudovítom Štúrom na Myjave v dome pani Kolényovej²⁸ založená a vyhlásená Prvá Slovenská národná rada, ktorá sa stala reprezentantkou slovenskej politickej a vojenskej moci. Povstalecké výpravy boli 3, no kvôli nedostatočnej výzbroji dobrovoľníkov a taktika Viedne zapríčinili, že neboli veľmi úspešné.²⁹

Národnostné ciele Slovákov neboli naplnené a celá krajina upadla do silnej maďarizácie. Na Myjave bol v roku 1850 zriadený okresný úrad pre väčšiu kontrolu nad regiónom.³⁰ Myjava, ako centrum odboja a hniezdo panslávov, sa stala jedným z najviac utláčaných kútov krajiny. Spolu s technickou revolúciou sa útlak zapríčinil o veľkú vlnu vystaňovectva, najmä do USA. Centrom amerických Myjavčanov sa stalo mesto Little Falls, ktoré dostalo prezývku „Druhá Myjava“.

26 Tamže, s. 44-69

27 Tamže, s. 70-77

28 Pre účely práce som sa rozhodol pre túto podobu priezviska, napriek tomu, že v niektorých dokumentoch alebo literatúre sa tiež uvádza ako Koléniová, alebo Koléniová. Rozhodol som sa tak na základe literatúry, ktorú som označil za nosnú. Tento tvar priezviska tiež uvádza na svojich stránkach Múzeum SNR

29 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie. Martin: Neografia, 2010. s. 101-128, ISBN 978-80-970475-9-7

30 Tamže, s. 131

Prílev kapitálu z USA mal vplyv na oživenie ekonomickej situácie a významným bolo aj založenie Myjavskej banky v roku 1886 a o 20 rokov neskôr aj Novej banky. Ďalším spomalením rastu sa stala 1. svetová vojna, kedy Myjava utrpela hospodárske aj ľudské straty. Myjavčania boli zastúpení v légiách bojujúcich za vznik Československej republiky. Myjavský rodák Ján Samuel Bradáč sa tiež zúčastnil pri tvorbe Pittsburskej dohody. Najväčšiu zásluhu na vzniku ČSR má však z miestnych rodákov Milan Rastislav Štefánik.³¹

Po vzniku republiky v rámci vybudovania prepojenia medzi oboma jej časťami padlo aj rozhodnutie o vybudovaní železnice cez Myjavu. Tá dodnes spája moravské Veselí nad Moravou s Novým Mestom nad Váhom. Pôvodne mala byť Myjava križovatkou s odbočkou na Brezovú pod Bradlom a tým aj prepojením s Bratislavou. Výstavba prebiehala od roku 1923 do roku 1939. Súčasťou stavby bol aj vtedy najdlhší železničný tunel v Československu, Tunel generála Milana Rastislava Štefánika. Vybudovanie železnice malo byť odmenou miestnemu ľudu za obete v národnom obrodení a pri tvorbe nového štátu. Opadnutie nadšenia spolu s vysokými nákladmi však zapríčinili, že časť trate na Brezovú pod Bradlom, zostala len v plánoch.³²³³

Príchod hospodárskej krízy a nerovnomerný rast hospodárstva v republike zapríčinil ďalšiu vlnu vysťahovalectva. Rastúca moc Hitlera v Nemecku bola príčinou presťahovania Petržalskej firmy Tauš na Myjavu v roku 1937, o čo sa zapríčinil myjavský rodák Pavel Varsík, ktorý v tom čase pracoval ako riaditeľ banky, ktorá firmu financovala. Myjava zažívala obrovský stavebný rozmach a koncom vojny už fabrika zamestnávala okolo 1800 ľudí. Firma sa však zaslúžila aj o rozvoj kultúrneho života, napríklad vybudovaním Spoločenského domu, kde sa nachádzala aj kinosála, či rôznych športových priestorov.³⁴

II. svetová vojna priniesla na Myjavu ďalšie náznaky teroru. Po Mníchovskej konferencii neboli Myjavčania príliš nadšení z rozdelenia republiky, za ktorú predtým bojovali. Taktiež nastával ďalší útlak či prenasledovanie evanjelikov. Často cez Myjavu unikali aj českí vlastenci, ktorým miestni obyvatelia poskytovali pomoc, ktorá sama o sebe často znamenala ohrozenie na živote. Počas Slovenského národného povstania boli v okolitých horách vytvorené partizánske skupiny. Myjava bola oslobodená ruskými vojskami 8. apríla 1945. Naj-

31 Tamže, s. 418

32 Tamže, s. 249

33 Tomančák, L., Matuška, V. Železnica cez hrebeň Bielych Karpát. Myjava: ADUR, 2010. s. 13-20

34 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie. Martin: Neografia, 2010. s. 302-306, ISBN 978-80-970475-9-7

známejšími obeťami vojny sa stali kapitán Miloš Uher, ktorý viedol jednu zo skupín partizánov a mladý básnik Milan Mareček, ktorého nacisti umučili v Novom Meste nad Váhom.³⁵

Povojnová história Myjavy je ovplyvnená megalomanskými plánmi vládnej moci a postupným vytriezvením, ktoré nastalo pred rokom 1989. Myjava bola v roku 1948 povýšená na mesto, to však vo svojej celistvosti nevydržalo dlho a došlo k rozdeleniu „veľkej Myjavy“ na sedem samostatných obcí. Myjava tiež prišla o štatút mesta okresného, ktorý naspäť získala až v roku 1996. V roku 1980 bola k Myjave, ako miestna časť, pričlenená Turá Lúka.

Počas posledných šesťdesiatych rokov sa podarilo komplexne prestavať centrálnu mestskú zónu, ktorú tvorili prevažne domy s nepálenej tehly. Vybudované boli školské zariadenia, obchodné priestory, nemocnica či rôzne administratívne budovy. Významnou sa v tomto období stala aj Slovenská armatúra Myjava, ktorá v časoch najväčšieho rozkvetu zamestnávala viac ako 5000 ľudí z celého okolia.

Dnes sa Myjava pýši s jednou z najmenších mier nezamestnanosti v Trenčianskom kraji, nelichotivá je však situácia na poli demografie. Od roku 2001 Myjava stratila viac ako 1000 svojich obyvateľov.³⁶³⁷ Neexistencia kvalitného dopravného spojenia, oslabenie vlakového spojenia na Moravu, rušenie spojov, zatváranie či zlučovanie škôlok alebo škôl a neustále úbytky obyvateľov, to je súčasnosť Myjavy.

2.3 Prvky lokálnej kultúry Myjavy

Ako už bolo spomenuté vyššie, lokálna kultúra sa skladá z prvkov hmotných a nehmotných. Tie môžu tvoriť kultúrne dedičstvo, ktoré v dnešnom kulturologickom chápaní zahŕňa to, čo je hmotnej podstaty, architektúru, techniku, ideje, predstavy, umelecké diela, ale aj to, čo je vrodené a dá sa identifikovať v ľuďoch samotných, ktorí môžu udržiavanie kultúrneho bohatstva udržiavať lepšie, než čokoľvek iné.³⁸

35 Tamže, s. 347-400

36 Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001. Inštitút informatiky a štatistiky [online]. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://sodb.infostat.sk/sodb/sk/2001/format.htm>

37 Koľko mala Myjava obyvateľov na konci roka 2014?. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/kolko-mala-myjava-obyvatelov-na-konci-roka-2014/>, v roku 2001 mala Myjava 13 142 obyvateľov, na konci roka už len 11 826. Úbytok predstavuje 1 316 obyvateľov. Sčítanie ľudí, domov a bytov z roku 2001. Infostat [online]. Dostupné z: <http://sodb.infostat.sk/sodb/sk/2001/format.htm>

38 Patočka, J., Heřmanová, E. Lokální a regionální kultura v České republice. Praha: ASPI, 2008. s. 24, ISBN 978-80-7357-347-8

Kultúrne dedičstvo v podobe nehnuteľných pamiatok býva cenným predmetom identifikácie obyvateľov s mestom, je to teda zdroj identity mesta a jeho obyvateľov. Trvalá prítomnosť týchto pamiatok, najmä vizuálna, je nielen základným charakteristickým prvkom mesta, ale dokladá tiež význam a históriu miesta, ktoré sú kľúčové k pochopeniu logiky vývoja. Ohrozenie takýchto pamiatok, či už likvidáciou alebo zanedbaným stavom, predstavujú zároveň likvidáciu histórie mesta a jeho obyvateľov.³⁹

2.3.1 Hmotné prvky

V momentálne dobe sa na území mesta, ktoré tvoria dve katastrálne územia, nachádza dovedna dvanásť národných kultúrnych pamiatok. V katastrálnom území Myjava sú to oba kostoly, Rímskokatolícky kostol sv. Štefana z roku 1711 (kompletne dokončený bol však až v roku 1729, veža je z roku 1723) a Evanjelický kostol a. v. z roku 1785 (veža pristavaná v roku 1855), ďalej brána, ktorá sa ako jediná zachovala z ohradného múru Rímskokatolíckeho kostola, pamätná tabuľa venovaná spomienke na Daniela Krmana v Evanjelickom kostole, pamätná tabuľa venovaná roku 1848 a založeniu I. SNR na dome pani Kolényovej, pamätné domy Kolényovej, Bradáčov a Kubovčiakov, ktoré spolu s prístavbou architekta Martina Kusého, ktorá je taktiež NKP, tvoria komplex Múzea Slovenských národných rád. Samostatnou položkou v zozname NKP Pamiatkového úradu SR je aj záhrada v areáli múzea.⁴⁰

V katastrálnom území Turá Lúka sú NKP dve, a to pomník dvanástim popraveným evanjelikom z roku 1938 a pamätný dom architekta Dušana Jurkoviča, v ktorom sa taktiež narodila matka Milana Rastislava Štefánika. Dom pochádza zo 17. storočia.⁴¹

2.3.1.1 Rímskokatolícky kostol svätého Štefana

Pôvodný kostol, ktorý na Myjave stál od roku 1586, sa nachádzal na území dnešnej Starej Myjavy. Nový kostol, terajší Rímskokatolícky, sa začal budovať v roku 1697, keď sa

39 Tamže, s. 24-25

40 Pamiatkový úrad Slovenskej republiky [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.pamiatky.sk/po/po?Kraj=3&Okres=18&Obec=414&KatastralneUzemie=558&Ulica=&OrientacneCislo=&UnifikovanyNazovPO=&CUZText=&SearchButton=H%C4%BEada%C5%A5>

41 Pamiatkový úrad Slovenskej republiky [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.pamiatky.sk/po/po?Kraj=3&Okres=18&Obec=414&KatastralneUzemie=565&Ulica=&OrientacneCislo=&UnifikovanyNazovPO=&CUZText=&SearchButton=H%C4%BEada%C5%A5>

centrum obce presúvalo práve zo Starej Myjavy do dnešnej Myjavy. O výstavbu sa zaslúžil farár a neskôr biskup Daniel Krman. Ten bol počas výstavby viackrát prenasledovaný. To zapríčinilo aj zdržanie výstavby a jej etapovosť. Prvýkrát sa Daniel Krman vrátil na Myjavu v roku 1701 a toho roku dal osadiť do steny rozostavaného kostola aj pamätnú dosku so stručným popisom histórie Myjavy.

Druhýkrát bola výstavba prerušená v roku 1704 počas Rákociho povstania, kedy bola celá Myjava štyri razy vypálená. Vtedy musel Daniel Krman opäť z Myjavy odísť. Vrátil sa opäť v roku 1711 už ako biskup. V tom istom roku dal zbúrať starý kostol na Starej Myjave a pokračovala výstavba nového. Kostol vymaľovali v roku 1717 a vežu k nemu pristavali v roku 1723. Práce v interiéroch prebiehali až do roku 1729. V roku 1722 bol okolo kostola zriadený cintorín a celý areál bol obohnaný múrom so vstupnou bránou, ktorá sa z opevnenia zachovala ako jediná.⁴²

V tom čase mohli mať evanjelici v jednej stolici iba dva takzvané artikulárne kostoly. Myjava medzi také miesta nepatrila, a tak bola viackrát prešetrovaná práve z nadobudnutia evanjelického kostola. Krmanovi sa istú dobu darilo existenciu chrámu obhajovať, no v roku 1731, už za vlády Karola VI, bol kostol definitívne odobraný do správy katolíckej cirkvi.

Stavba je súmerná na jednej strane ukončená v štvorhrannej veži, pôvodne žltými stenami a bielymi stĺpmi. Villiam Ritter, francúzsky architekt, v Bodnárovej Myjave z roku 1911 uznanlivo hovorí o kostole ako o stavbe síce skromnejšieho rázu, no spolu s domom fary a okolitými budovami, dokonale zjednotenou v líniiach a tvaroch. *„Steny, strechy fary a nad nimi kostol a veža tvoria vydarené, lahodné sriadenie čiar a ploch jasných a tmavých. Bôh daj, aby sa nikdy dáka ctižiadosť netkla tohoto miesta, a aby nástupcovia terajšieho farára boli práve tak opatrní a zachovali si jeho dobrý konservatívny vkus. Tento celok je plný poesie. Priatelia moji myjavskí, kedykoľvek ztadiaľ pôjdete, pozrite si kútik ten za mňa! Som istý, že ako ja, i vy vycítite jeho pôvab.“*⁴³

A ďalej o interiéri a celkovom dojme pokračuje: *„Čo sa týče vnútra samého, vždy s pekne vymeranou klenbou a lod'ou, s dojmom velikosti, ktorý mal v krvi a v cite i najmenšie vidiecky starodávny architekt, nuž, ten ma cele uspokojuje, lebo jeho naivnú dvoj-trojstoročnú*

42 Dugáček, M., Gálik, J. Myjava. Bratislava: Obzor, 1985. s. 85

43 Bodnár, J. Myjava. Myjava: Daniel Pažický. 1911. s. 199

gráciu posiaľ nič neporušilo. Tie nepoškvrnené, jasné plochy, tie barokové oltáre z dobrého dreva, pomaľované najpruďšou býčou červeňou a azurovou, ten obraz na hlavnom oltári, kde v prešporskej krajinke ohromný akýsi veľmož divadelne venuje svoju základinu Panne Marii, o veľa bezvýznamnejšej než on sám, všetko to môže ma neobyčajne dojať. Ani jedinej nôty faľošne-modernej, ani jedinej domyslivej okrasy, ani jedinej z tých ohavných chýb proti vkusu, pochádzajúcich z nepomeru medzi chcením a mocou, medzi dobrou vôľou vykona dačo dobrého a nedostatočnou estetickou výchovou. Je to také, aké to má byť; a v slovenských dolinách to nesmie byť ako vo Viedni, lebo v Pešti, ba čo len v Prešporku, lebo v Trnave!“⁴⁴⁴⁵

2.3.1.2 Evanjelický kostol sv. Trojice

Vydaním Tolerančného patentu Jozefom II. sa dočkal obnovennej činnosti aj Myjavský evanjelický zbor, a to v roku 1783. Podľa patentu mohli aj nekatolícke náboženstvá stavať svoje modlitebne, zbory však museli splniť viacero podmienok. Nemohli napríklad postaviť ku kostolu vežu, financovanie spolu s budovou fary či školy si museli zabezpečiť sami a kostol nemohol mať priamy vstup z ulice.⁴⁶

Dočasné ubytovanie získal nový farár Juraj Jozeffy v Obecnom dome, ktorý vznikol taktiež v roku 1783. Už na ďalší rok, 21. apríla 1784 boli Myjavčanmi položené základy nového evanjelického kostola. Symbolické je aj prepojenie Juraja Jozeffyho na Daniela Krmana, ktorý sa zaslúžil o výstavbu pôvodného kostola, jeho matka bola totiž Krmanovou vnučkou.⁴⁷

Výstavba kostola napredovala vysokým tempom a tak už 8. novembra 1785 bol dokončený a vysvätený. V rovnakom čase bola postavená aj budova fary, ktorá sa nachádzala naproti dnešnej veži kostola. Verva myjavských evanjelikov bola možno inšpiráciou pre židovskú obec, ktorá si postavila približne v roku 1791 synagógu, tá sa však bohužiaľ do dnešných dní nezachovala.⁴⁸

Keďže nový kostol nemohol mať vežu, evanjelici na hrebeň strechy umiestnili pozláteného kohúta, ktorý býval na veži odňatého kostola. Tak vzdali hold Danielovi Krmanovi a

44 Tamže, s. 200

45 Príloha 1

46 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie. Martin: Neografia, 2010. s. 79-80, ISBN 978-80-970475-9-7

47 Tamže, s. 80-81

48 Tamže, s. 81

zároveň aj Jozefovi II., keďže pod kohúta prirobili podstavec v podobe rakúskej orlice s rokom 1785. Ďalšiu vďaka cisárovi prejavili na pamätnej tabuli nad bočným vchodom, takzvanou žobráčňou.⁴⁹ Kostol sa stal najväčšou stavbou v mestečku a zároveň jedným z najväčších kostolov v Hornom Uhorsku. Dodal aj reprezentatívny vzhľad novému centru, podporil celkový urbanistický a hospodársky vývoj, a bol novým symbolom silnej komunity evanjelikov, ktorí sa tak dočkali svojho vlastného chrámu.⁵⁰

Stavba veže kostola sa chystala na Myjave od roku 1847, kedy si Myjavčania zaobstarali nové zvony. S výstavbou sa však muselo počkať až do konca revolúcie. O výstavbu sa zaslúžil najmä nový myjavský farár Pavel Hajnóci, ktorý sa funkcie ujal v roku 1854. O procese výstavby sa dozvedáme najmä z jeho rukopisu, ktorý sa objavil pri rekonštrukcii veže v roku 1983 v schránke vo vrchole veže.⁵¹

Hajnóci, ktorý mal v tej dobe len 28 rokov, sa úlohy zhostil so všetkou úctou a prijal ju ako poslanie. Išlo o zavŕšenie procesu budovania myjavského potolerančného kostola a uvedomoval si, čo všetko pre Myjavčanov nový kostol znamená. Posvätenie základného kameňa nastalo 16. mája 1854 a deň na to sa začal naväzovať kameň do základov.⁵²

Z Hajnóciho rukopisu vyplýva, že do 16. októbra 1854 bola veža hotová po zvonici. Počas zimy sa robili prípravné práce, naväzali sa tehly z myjavskej tehelne a podobne. V máji v roku 1855 pokračovali práce murárske a na dokončenie veže bol prizvaný František Hollán z Hodonína, ktorý započal práce na krove 20. júna 1855. Kríž na veži a hodinový stroj boli zverené do rúk Jána Talla.⁵³

Na záver prác boli osadené zvony, ktoré dovtedy zvonili v drevenej zvonici pred kostolom. Kríž bol posvätený 1. októbra 1855. Celá veža bez kameňa a dreva stála 22 860 zlatých, na čo prispeli všetci Myjavčania a počas prác nezahynul ani jeden robotník. Pri dokončení veže prebehla i oprava interiéru a exteriéru kostola. Veža narozdiel od kostola v barokovo-klasicistickom štýle obsahuje aj prvky neogotiky. Vysvätená bola v novembri 1855 a dlho bola najvyššou stavbou v Nitrianskej župe.⁵⁴

49 Tamže, s. 81

50 Tamže, s. 81-82

51 Tamže, s. 139

52 Tamže, s. 142

53 Tamže, s. 143

54 Tamže, s. 146

Villiam Ritter sa v Bodnárovej Myjave už tak pochvalne o evanjelickom kostole nevyjadruje. Podľa neho pochádza už z doby, kedy sa tradície začali vytrácať a asi 72 metrov vysokú vežu označil za ohromnú s tromi „čudesnými“ baniami. Nakoniec ale aj na nej uznáva hlavne prácu remeselníkov a jej symbolický význam: *„Ona rozpráva o zlatých časoch našich prababičiek. Ostatne i vedľa akýchkoľvek sladkobôľnych úvah, má evanjelický kostol myjavský krásne vlastnosti; a síce je to hranatá sila jeho vnútra, jeho päť klenutých priehradok, tvoriacich kupolové oddelenie, jeho tri lode, dve postranné, tvoriace na pevnej pavlači akúsi chodbu. I v tom vidieť pevnú, dobrú, čestnú a triezvu stavbu hoc i len nedávnej minulosti. A časom vážne, bielučké klenby kde-tu zelenkave preskočily, čo môže vypádať sťa zkríštalisované modlitby celého storočia, sťa nadpozemský dym kadidla zbožných srdc. Pozoruhodné sú ešte práce krovové a proste, ale dojemne vyrezávané lavice: je to solídna a úprimná práca svedomitých remeselníkov, pracujúcich dl’a svojich malých, ale vlastných nápadov, ktoré už tým skutkom sú cennejšie než iné, hotove v knihách nájdené.“*⁵⁵

Bočnú žobráčňu označil za elegantnú a „veľmi dobrého slohu“. Práve na nej je umiestnená pamätná doska. Oceňoval najmä drobnú výzdobu, či už na oplotení, alebo na veži: *„Všimnite si tiež prostosrdečne nemotornej, ale svedomitej ozdoby vežových okien a štvrohranného kostolného okna, smerom k synagoge; neni-li to práve dobrý ornament slovenský, je aspoň poslovenčený. A mňa teší i tá marná zelina, čo sa kdesi v okne zachytila. Len ju prosím nechte, kde je!“*^{56,57}

2.3.1.3 Múzeum Slovenských národných rád

Múzeum Slovenských národných rád sa stavalo okolo domu pani Kolényovej v rokoch 1966 – 1968, aby tak mohlo byť pripravené pri oslavách 120. výročia Slovenského povstania a založenie 1. SNR.⁵⁸ V roku 1968 išlo o dokončovanie prvej etapy projektu profesora Martina Kusého, ktorého druhou etapou mala byť výstavba pavilónu s kultúrno-spoločenskými priestormi ale aj sálami pre zasadania SNR. Návrh mal podporu aj u politických predstaviteľov a popri pamätníku SNP v Banskej Bystrici malo ísť o dôstojný pamätník

⁵⁵ Bodnár, J. Myjava. Myjava: Daniel Pažický. 1911. s. 201

⁵⁶ Tamže, s. 202

⁵⁷ Príloha 2

⁵⁸ História múzea. Oficiálne stránky Slovenského národného múzea – Múzea Slovenských národných rád [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.snm.sk/?muzeum-snr-historia-muzea>

Slovenského povstania a Slovenských národných rád. Druhá etapa sa však nakoniec nerealizovala.⁵⁹

Múzeum pozostáva z Domu pani Kolényovej, ktorý pochádza z 30. rokov 19. storočia, a domov zo začiatku 20. storočia – domom Bradáčovým a Kubovčiakovým. Práve Ján Bradáč sa stal dôležitou postavou myjavského múzea, keď múzeu venoval svoju zbierku predmetov a nakoniec sa jeho dom stal aj jeho súčasťou. Domy spoločne tvorili ochrannú zónu NKP a neskôr sa stali súčasťou NKP aj so záhradami okolo. Druhú časť tvorí pavilón z roku 1968, ktorý je postavený zo železa a betónu a spolu s ostatnými domami je prepojený.⁶⁰

V areáli múzea je umiestnených viacero pamätníkov roku 1848. Od Rudolfa Pribiša je tu bronzový reliéf „V čase poroby“, ktorý znázorňuje v strede ženu, ktorá symbolizuje 1. SNR a jej snahu dať ľudu slobodu, vľavo od nej sú tri ženy so sklonenými hlavami, ktoré symbolizujú zronený národ a vpravo skupina šiestich postáv, ktoré symbolizujú štúrovcov, ktoré prinášajú slobodu v roku 1848. Klára Pataky je autorkou súsošia „Národ zobudzajúci sa z roboty“, ktoré pozostáva z troch plastík symbolizujúcich slovenské národné obrozenie.⁶¹

Vstupná brána je dielom akademickej sochárky Erny Masarovičovej a národný umelec Jozef Kostka je autorom plastiky „Väzba rokov“. Ten symbolickým vínnym prešom symbolizuje udalosti v slovenských dejinách, kedy to najmä počas revolučných rokov kvasilo a vrelo ako v pivniciach vinárov. Diela dopĺňa plastika „Slovenská lipa“ od akademického sochára Štefana Belohradského.⁶²

Hlavná expozícia múzea je venovaná histórii slovenského národa, bojov za uznanie svojbytnosti a zvrchovanosti, a je zameraná na históriu Slovenských národných rád. Návštevníkov prevedie cez úvod v podobe prezentácie revolučných rokov 1848 – 1849 a na veľkej dobovej mape Európy ukazuje rodiať sa Slovensko, ktoré vstupuje do európskych dejín. V roku 1998 sprístupnilo múzeum expozíciu, ktorú v roku 2008 renovovalo a doplnilo o nové dokumenty a vecné pamiatky. Veľká časť expozície „Jari národov“ je priamo v priestoroch

59 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie – druhý diel. Martin: Neografia, 2013. s. 180-181, ISBN 978-80-971385-0-6

60 História múzea. Oficiálne stránky Slovenského národného múzea – Múzea Slovenských národných rád [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.snm.sk/?muzeum-snr-historia-muzea>

61 O múzeu. Oficiálne stránky Slovenského národného múzea – Múzea Slovenských národných rád [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.snm.sk/?muzeum-snr-o-muzeu>

62 Tamže

domu Kolényovej a má o to vzácnejšiu výpovednú hodnotu.⁶³

Okrem expozície Jar národov, ktorá reprezentuje revolučné roky, sa tu nachádza už spomenutá expozícia Slovenské národné rady v Slovenskej histórii, ďalej galéria Štefana Bednára, a Kultúrne tradície Myjavy – Ľudové bývanie. Múzeum je organizačnou jednotkou Slovenského národného múzea v Bratislave. Súčasťou Múzea SNR je aj Múzeum Milana Rastislava Štefánika v Košariskách. Múzeum sa tiež každoročne zapája do akcie pod názvom Noc múzeí a galérií, kedy je otvorené do neskorých hodín a ponúka k nahliadnutiu aj expozície, ktoré počas roka nie sú prístupné.⁶⁴

2.3.1.4 Ľudová architektúra

Na úvod si zase vypomôžem citátom z príspevku Villiama Rittera do Bodnárovej monografie. „*Úbohé domy slovenské! Poponáhľajme sa nakresliť a odфотографovať tie najtypickejšie, keďže sú odsúdené k zmene samým zákonom, vypovedajúcim vo všetkých zemiach, výjmcu Angliu, vojnu strechám slameným, ačkoľvek sa úradnými zkúškami dokázalo, že napustené došky vzdorujú ohňu lepšej, než najdokonalejšia strecha škridlicová.*“⁶⁵

Asi je naivné myslieť si, že by domy so slamenou strechou mohli vydržať do dnešných dní, aj keď slama sa začína čoraz viac používať, napríklad pri stavbe ekologických domov. Treba však poznamenať, že touto premenou Myjava stratila nielen svoj ráz „metropoly pod slamou“ z románu Zuzgy Zgurišky, ale aj jednotlivé domy sa javili s novými strechami úplne inak. Podľa Rittera sa stratila akási osobitosť každej strechy, ktorá bola podmienená stavom slamy, jej starobou a napríklad aj dennou dobou a odrazom svetla. Vytvárali tak nezapomenuteľný obraz, ktorý po prestavbách prestal existovať a všetky domy sa zrazu podobali.

Väčšina pôvodných myjavských domov, z ktorých sa zachovalo v meste len pár, bola postavená z hlinenej nepálenej tehly, ktorá sa sušila na slnku a spájaná bola jednoduchou maltou z blata. Steny boli vyplnené pár oknami, väčšinou štvor-tabuľových a dverami. Jednou zo špecifik boli vápnom vybielené steny len okolo okien a dverí, zatiaľ čo ostatné steny zostávali holé až na tehlu. Malo to aj praktický dôvod, kedy sa zamedzilo prievanu popri drevených rá-

63 Múzeum Slovenských národných rád SNM Myjava. Slovakia Travel [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://slovakia.travel/muzeum-slovenskych-narodnych-rad-snm-myjava>

64 Stále expozície. Oficiálne stránky Slovenského národného múzea – Múzea Slovenských národných rád [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.snm.sk/?muzeum-snr-stale-expozicie>

65 Bodnár, J. Myjava. Myjava: Daniel Pažický. 1911. s. 203-204

moch. Bohatší ľudia v meste mohli vápnom vybieliť buď celý dom, alebo sa široké plochy medzi zemou a výškou natreli hrboľatým, šedým vápnom s bielym rámovaním. Maštal sa väčšinou nebielila. Akékoľvek farebné ozdoby boli veľmi výnimočné, a ak sa vyskytli, väčšinou dom patril katolíkom. Niektoré domy vykazovali prvky mestskej architektúry, kedy sa ich majitelia snažili skrásliť svoje príbytky nejakým okrasným prvkom, či už vydutou čiarou, obrubou okien, renesančnými vejármi či rôzne zdobených stĺpov, ktoré držali odkvap.⁶⁶

Základným typom domu je troj-priestorový dom, ktorý mal izbu, pitvor a komoru, alebo druhú izbu. Domy mali väčšinou valbovú strechu so slamennou krytinou, hlinené podlahy, trámové povaly a murované komíny. Okrem týchto boli charakteristické aj domy s „výškami“, pod valbovými strechami. Tie sa nachádzali najviac v meste ako domy remeselníkov. Zaujímavosťou tiež je, že do dvora sa pri nich vchádzalo cez oblúkové brány.⁶⁷

Pre Myjavu boli typické dva typy domov, ktoré sa od seba odlišovali svojim prevedením. Prvým typom bol prízemný dom s izbou a pitvorom, prípadne jeho troj-priestorový variant s druhou izbou alebo komorou. V 19. storočí sa tento typ domu rozvinul do viac-priestorového domu komorového typu, často so zástavbou dvora z viacerých strán, najmä kvôli hospodárskym budovám. Druhým typom je poschodový dom s prízemím dvomi alebo tromi priestormi s komorami nad celým prízemím.⁶⁸

Spomenúť treba ešte stodoly, ktoré boli stavané z rovnakých materiálov, a ktoré okolo mesta tvorili „hradbu“, ako ju nazval Villiam Ritter. Široké krovy, vystavané na kamenných základoch, ktoré chránili stavbu pred vlhkosťou, pôsobili hranato a veľmi pevne. Na štítoch boli vysoké dvere. Ritter dokázal nájsť pôvab aj v stavbách, akými boli stodoly: *„Otvorená na oboch koncoch stodola je vlastne akýmsi jaskom, alebo chcete-li víťazným oblukom zlatej úrody, ktorú napchajú v pravo i v ľavo do kútnice a plevinca, seno na poval, kdežto v prostriedku, tvrde ubytom humne, stávajú vozy, mlatacie stroje, alebo hlavne sa na ňom cepami mláti v krásnom rytmu a s hbytými pohyby, ktorými sa ešte vaši maliari nevedeli inšpirovať.“*⁶⁹

66 Tamže, s. 206-206

67 Dugáček, M., Gálik, J. Myjava. Bratislava: Obzor, 1985. s. 328

68 Tamže, s. 328

69 Bodnár, J. Myjava. Myjava: Daniel Pažický. 1911. s. 215-216

2.3.1.5 Mestská architektúra

Z mestskej architektúry sa toho tiež veľa nezachovalo, jednak z dôvodu, že Myjava nikdy nedisponovala šľachtickými palácami alebo kúriami, a jednak z toho dôvodu, že všetky stavby, ktoré sa za mestské dali považovať, boli kvôli prestavbe mesta zbúrané.

Za jediný súbor stavieb, ktorý môže reprezentovať mestskú architektúru, je dnes budova evanjelickej fary a vedľa stojaci palác bývalého Kráľovského súdu. Práve ten je momentálne jedným z najpálčivejších problémov Myjavy. Ide o momentálne druhú najstaršiu budovu na území mesta, prvá písomná zmienka je už z roku 1783. Najskôr to bol takzvaný obecný dom, ktorý bol symbolom samosprávy a dôležitú úlohu zohrával aj počas národného obrozenia. Odohralo sa tu napríklad predstavenie novozaloženého Slovenského národného divadla v roku 1841.⁷⁰

Obecným domom bola táto budova do roku 1856, kedy bol postavený nový. Z budovy sa stal obecný hostinec. Myjava, na konci 19. storočia, bola pomerne významným správnym centrom, najmä kvôli kontrole po povstaní, a preto bolo potrebné na Myjave vybudovať ďalšie priestory pre úrady, ktoré sem boli presunuté. V roku 1890 bolo rozhodnuté, aby sa na mieste nižšie od hostinca postavil nový hostinec, poschodový, pretože do budovy hostinca sa nast'ahoval pozemkovo-knižný úrad.⁷¹

V danom období sa dokonca rozhodlo o výstavbe budovy pre Kráľovský okresný súd. V roku 1905 tak bola prízemná budova prestavaná Milanom Harmincom. Od roku 1905 tak má centrum Myjavy palácovú budovu, ktorá je do dnešných dní reprezentatívnou stavbou a dodáva centru mesta dôstojný charakter. Spolu s neskoršou budovou fary a Obecným hostincem, dnes budovou hotela, ktorá je kópiou budovy hostinca, tvoria tieto jediný ucelenejší komplex mestských budov, ktorý pri fare dotvára budova evanjelického kostola.⁷²

Krásnym detailom na budove je stredový štít, na ktorom je plastika vtedajšieho mestského erbu. Neskôr bola urobená prístavba traktu vo dvore, kde bola väznica a byt pre dozorcú. Súd a úrady v budove sídlili až do roku 1960, kedy prišla Myjava o sídlo okresu. V nasledujúcich obdobiach bola škola využívaná ako škola, alebo administratívna budova. Pri

70 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie. Martin: Neografia, 2010. s. 96-97, ISBN 978-80-970475-9-7

71 Bodnár, J. Myjava. Myjava: Daniel Pažický. 1911. s. 150-151

72 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie. Martin: Neografia, 2010. s. 202, ISBN 978-80-970475-9-7

jednej z rekonštrukcií bola budova plynofikovaná, čo zapríčinilo zničenie pôvodnej fasády vývodmi od spotrebičov. Od prelomu tisícročí postupne chátra.⁷³

V tomto roku súhlasil posledný vlastník, Evanjelická cirkev a. v., s odpredajom a polovica vlastníckych práv získalo mesto Myjava. Mesto má záujem vybudovať vo svojich priestoroch Myjavské múzeum, ktoré sa na Myjave spomína už desiatky rokov, spolu s dostavbou kultúrnej sály, kde by sa mohli konať rôzne spoločenské podujatia. Na tento rok je naplánované majetkové vysporiadanie a príprava štúdií a v roku 2016 je očakávané začatie stavebných prác.⁷⁴⁷⁵

2.3.1.6 Kroj

*„Ako naša reč, tak i kroj má principiálne svoju vlastnú drsnosť, tvrdosť, zodpovedajúcu pôvodu, životu a náboženstvu obyvateľstva. Tvrdosť rečová, biele, žlté, čierne, temnomodré barvy kroju zodpovedajú prísnyim nekďajším pravidlom náboženským, nebohatému, no spokojnému, hoci trápňemu živoreniu. Myjavský kroj je skoro krojom mníšskym, nielen pre prostotu svojich foriem, striedmosť barev, ale že i pri bujnejšej fantásii vzácných jedincov červenú barvu, čo barvu koľko-toľko prevládajúcu, vylučuje. Tým povstáva istá monotonna, zdánlivá planosť, ktorá má ale svoj veľiký a tak dôležitý pôvab, ako najveselšie kroje moravské lebo slovenské“.*⁷⁶

Tak začína kapitolu „Kroj“ v Bodnárovej Myjave Janko Cádra. Myjavský kroj patrí do skupiny rubášových krojov západného Slovenska. Charakteristickým znakom tunajšieho kroju je jednoduchosť, či už materiálová alebo vo farebnosti výzdoby, ba samotného zloženia jeho jednotlivých súčastí.⁷⁷ Základnými farbami sú biela, čierna a modrá, spolu s ich odtieňmi.⁷⁸

Odev sa zhotovoval z doma tkaného plátna, buď konopného alebo ľanového, prípadne jeho kombináciou. Niekedy sa tiež používalo doma tkané súkno, ktoré bolo ale neskôr na-

73 Tamže, s 202 - 350

74 Reportáž TV Myjava 9/2015, 26.2.2015 [online]. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: http://www.myjava.sk/images/stories/video_tvm/myjava1509/riesenie-budovy-sudu.mp4

75 Príloha 3

76 Bodnár, J. Myjava. Myjava: Daniel Pažický. 1911. s. 216-217

77 Dugáček, M., Gálik, J. Myjava. Bratislava: Obzor, 1985. s. 375

78 Bodnár, J. Myjava. Myjava: Daniel Pažický. 1911. s. 217

hradené jemnejším priemyselným. Kroj sa vyskytoval v dvoch formách, jednej, ktorá bola užívaná na kopaniciach, a druhá, ktorá sa nosila v meste.⁷⁹

Meštiansky kroj ženský bol tvorený na začiatku 20. storočia sukňami dolnou a hornou, frotuchom, zásterkou, rukávcami, čepcom, šatkou na hlavu a niekoľkými kabátikmi, napríklad špenzelom. Mužský kroj obsahoval gate, súkenné nohavice, košeľu, lajblík, kabátik, halenu a dlhú kabanicu. Základným rozdielom od krojov kopaničiarskych bola ich farebnosť, najmä farebnosť kabátov a nohavíc. Na kopaniciach sa nosili biele, v meste tmavé.⁸⁰

Na hlavách muži nosievali v lete klobúk – kolečko či širák. V zime to bola baranica – čapica. Tieto pomenovania sa zachovali dodnes, aj keď už nepomenúvajú tú istú vec. Vydaté ženy si na vlasy pokladali čepce. Ako obuv pre mužov slúžili krpce, do ktorých sa nosili pletené pančuchy. Staršie boli boty a neskôr čižmy. Ženy si obúvali tiež krpce, pantofle, boty a kozlové boty. Tie sa pôvodne nosili cez sviatky, potom boli nahradené čižmami.⁸¹

2.3.1.7 Pamätníky

Najvýznamnejším pamätníkom na území mesta je určite kubistický pamätník Milana Rastislava Štefánika. Pamätník bol postavený v roku 1921 na návrh architekta Čenka Vořecha a sochára Rudolfa Březu. Základný kameň položili 5. mája a ďalšie dni pokračovala jeho montáž. Odhalenie pamätníku sa uskutočnilo 10. júna 1921. Od začiatku bol centrom pozornosti a symbolizoval aj prepojenie osoby Štefánika s Myjavou. 23. septembra 1921 dokonca navštívil Myjavu prezident T. G. Masaryk a pri pamätníku sa poklonil.⁸²

Pamätník sa nachádza na námestí, ktoré taktiež nesie meno Milana Rastislava Štefánika, pred evanjelickým kostolom. V jeho prednej časti sa nachádza busta M. R. Štefánika, ktorú obklopujú figurálne reliéfy po stranách. Pamätník je posiaty nápismi, ktoré upozorňujú na miesta, kde Štefánik pôsobil. Bol postavený ako jeden z prvých v Československu a napriek niekoľkým zmenám režimov zostal stále na svojom pôvodnom mieste. Pamätník taktiež patrí k výborným ukážkam európskeho kubizmu.⁸³

79 Dugáček, M., Gálik, J. Myjava. Bratislava: Obzor, 1985. s. 375

80 Tamže, s. 375

81 Tamže, s. 378-383

82 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie. Martin: Neografia, 2010. s. 250-251, ISBN 978-80-970475-9-7

83 Myjava – pamätník Milana Rastislava Štefánika. Turistika.cz [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/myjava-pamatnik-milana-rastislava-stefanika>

Ďalšími pamätníkmi v meste sú napríklad pamätník osloboditeľov, ktorý stojí pár desiatok metrov od pamätníka M. R. Štefánika. Pri ňom sa nachádza aj malý pamätník s menami padlých z Myjavy. Pamätníky a pomníky sú napríklad aj v areáli Múzea SNR, ďalej pomník Michala Šimonoviča, pamätné dosky na oboch kostoloch, pamätná doska v hoteli Štefánik, alebo na mestskom úrade, pre obete prvej svetovej vojny.

2.3.1.8 Symboly mesta

Myjavský erb tvorí v „*striebornom štíte spoza stredného vrchu vysokého modrého trojvršia preloženého striebornou položenou rybou zlaté vychádzajúce slnko striedavých lúčov*“. Na pôvodnom erbe zo 16. storočia sa nachádzala v renesančnom štíte kolmo postavená ryba. Ryba ako symbol v mestskej heraldike na Slovensku nie je zriedkavá, no zriedkavejšia už bola uvedená kompozícia. Dnes ju používa napríklad obec Brestovec, ktorá vznikla rozdelením „veľkej Myjavy“. Význam ryby v erbe či pečati má najpravdepodobnejšie vysvetlenie ako symbol Krista. Ryba po grécky – ichthys – v sebe totiž ukrýva skratku pre Iesus Christos Theu Yios Soter, čo znamená v preklade Ježiš Kristus, Syn Boží, Spasiteľ.⁸⁴⁸⁵

V roku 1849 začala Myjava používať novú obecnú pečať, kde bol aj zmenený erb. Motív ryby sa presunul pod modré trojvršie a spoza neho vychádzajúceho slnka, ktoré symbolizovalo nový začiatok národného života. Erb bol na pečati obkolesený vavrínovým vencom so skríženými slovenskými zástavami a trojvrší bola aj vychádzajúca dúha. Dnes je tento erb, spolu s pridaným symbolom podaných pravíc rúk, možné vidieť na priečelí budovy bývalého Kráľovského súdu. Do dnešnej podoby bol erb upravený v roku 1985.⁸⁶⁸⁷⁸⁸

Okrem erbu patrí medzi symboly aj zástava a pečať. Zástavu mesta tvoria tri zvislé pruhy, žltý, modrý a biely. Pečať je jednoduchá, tvorí ju erb mesta s textom „Myjava“, prípadne „Mesto Myjava“.

84 Myjava, okres Myjava. Heraldický register SR [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: http://www.vs.sk/heraldreg/wp_detail.aspx?ID=858

85 Erb, vlajka a pečať. Oficiálna stránka obce Sedliská [online]. [cit. 2015-5-04]. Dostupné z: <http://www.sedliska.sk/erbvlajkapecat.html>

86 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie. Martin: Neografia, 2010. s. 116-117, ISBN 978-80-970475-9-7

87 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie – druhý diel. Martin: Neografia, 2013. s. 346, ISBN 978-80-971385-0-6

88 Príloha 4

2.3.2 Nehmotné prvky

Nehmotné, či neviditeľné prvky lokálnej kultúry sú na jednu stranu horšie zaznamenateľné, na stranu druhú tvoria možno najväčšie bohatstvo, ktoré Myjave zostalo. Patria sem prevažujúci spôsob života, ktorý sa pochopiteľne časom menil, a dnes má inú podobu akú mal pred storočím. Náboženský či spolkový život obyvateľov a najmä tradičné zvyky či oslavy. Ďalej sem patria takzvané ostatné nemateriálne zložky lokálnej kultúry, ktoré sú reprezentované napríklad nárečím, ľudovou slovesnosťou, povestami, piesňami, tancom, ale napríklad aj miestnymi názvami a pomenovaniami, či typickými lokálnymi menami či priezviskami.⁸⁹

2.3.2.1 Nárečie

Myjavské nárečie je jednoznačnou charakteristickou črtou kopaníc. Samozrejme, v dnešnej dobe nie je tak rozšírené a hovorí ním stále menej ľudí, niektoré výrazy však dodnes zostávajú v aktívnej slovnej zásobe väčšiny Myjavčanov spolu s tvrdou výslovnosťou. O zviditeľnenie sa postarala aj rodáčka z Myjavy, spisovateľka Zuzka Zguriška, najmä vďaka svojim románom Bičianka z doliny, Metropola pod slamou či Mestečko na predaj. Nárečie je zaraďované do západoslovenských nárečí ako myjavsko-brezovské.⁹⁰

Medzi základné znaky nárečia patrí napríklad tvrdá výslovnosť mäkkých spoluhlások a slabík d', t', ň, ľ respektíve di, ti, ni, li, de, te, ne, le (studna, daleko, remen, datelina, nevidel, deti). Fonému ä nárečie nepozná vôbec, je buď nahradená samohláskou a alebo e (maso, devat, pet). Dvojhlásky ia, ie, prípadne uo/vo, sa vyskytujú na pozíciách, kde ostatné nárečia na západnom Slovensku majú dlhé samohlásky (do Veselia, okiepit, kvón, stvol).⁹¹

Výraznou je aj skupina hlások šč, ktorá sa užíva namiesto št', napríklad v slovách Ščefán, ešče, meščan, ščiepat. Ďalším znakom je tvar prechodníka na -a/-ja: buda tebu, ida cestu, neprimerávajú krstu svätému, a posledným je zložený tvar slovesného minulého času a kondicionálu na -ch: jách ho videla, ránoch nakfímel, jagživ bich nepovedala.⁹²

89 Patočka, J., Heřmanová, E. Lokální a regionální kultura v České republice. Praha: ASPI, 2008. s. 79-82, ISBN 978-80-7357-347-8

90 Dugáček, M., Gálik, J. Myjava. Bratislava: Obzor, 1985. s. 458

91 Tamže, s. 458

92 Tamže, s. 458

Pomerne častým je záměna krátkých samohlásek za samohlásky dlouhé (Ščefán, já), záměna hlásky o za e (kotel, venek, cesnek, piések). Klasické dvojhlásky sa používajú zriedkavo, častejšie sa používa dlhé ie (liémec, riésporek). Ľahko zapamätateľné sú napríklad aj tvary opytovacích zámen gdo/do, dosi, keho, kemu, keho, kem, kím respektíve čo, čeho, čemu, čo, čem, čím. Slovo rodičia sa používalo skôr slávnostne, inak sa hovorí naši resp. vaši, moja označuje manželku.⁹³

Slovesá v neurčitku majú tvrdú koncovku -t: dat, čítat, niest, obut, bit. Niekedy sa neurčitok končí písmenom c, napríklad piéc. Ako príklad nepravidelného časovania posluží sloveso byť v zápore: neni som, neni si, neni, neni sme, neni ste, neni su. V 3. osobe plurálu sloviac sa na Myjave vyslovovalo krátke u (zababru, pooru, umru). Príčastie sloviac má väčšinou koncovky el, ela, elo, eli: strhel, sedel, robela, ženel sa. Typické sú aj príslovky, napríklad volagde, hen, otkál, dokál, otál, potál, dalče, bližeč a podobne.⁹⁴

V nárečí boli drobné rozdiely medzi mestom a kopanicami. Na kopaniciach boli rozdiely spôsobené prítomnosťou nárečí susediacich, v meste lepšími pracovnými a obchodnými príležitosťami a migráciou obyvateľstva vďaka lepšej dopravnej dostupnosti. Veľa pôvodných slov z nárečia zaniklo najmä kvôli tomu, že samotné predmety, ktoré pomenúvali, buď zanikli, alebo boli postupne nahradené inými. Dnes je myjavské nárečie, ako mnohé iné, pod vplyvom cudzích slov, nielen z oblasti vedy a techniky. Historický vývin a reliéf krajiny však spôsobili, že sa nárečie po dlhé roky uchránilo, aj napriek uvedeným vplyvom.⁹⁵

2.3.2.2 Zvyky a tradície

Obyčaje, obrady a ceremónie sprevádzali životy Myjavčanov od kolísky až po hrob, aby od rodín alebo hospodárstiev odvrátili všetko zlé a ovplyvnili to dobré, čo sa malo stať. Zvyky, ktoré boli viazané na ročné obdobia, mali väčšinou súvis s poľnohospodárskymi prácami. Obyčaje viazané na rodinný život v sebe obsahovali aj iracionálne prvky, ktoré mali skôr zabezpečiť zdravie a šťastie.⁹⁶

93 Tamže, s. 459-462

94 Tamže, s. 462-463

95 Tamže, s. 463

96 Tamže, s. 393

Najzákladnejšími a najprirodzenejšími boli zvyky okolo narodenia detí, krstu, svadby ale aj pohrebu. Tehotná žena napríklad mala byť uchránená od zľaknutia, čo malo mať vplyv na reč dieťaťa, alebo nemala byť vystavená žiadnej živeľnej pohrome. Pôrod sa väčšinou konal pod dozorom pôrodnej babice, ktorej asistovali príbuzní či susedy. U bohatých následne dieťa kladli do kožucha, aby bolo bohaté. Za narodeným dieťaťom sa chodilo na opáčky a pri tejto príležitosti sa mu priniesli nejaké dary. Krstnými rodičmi sa stávali väčšinou najbližší príbuzní, brat s manželkou alebo sestra s mužom.⁹⁷

Výberu partnerov bola venovaná odjakživa veľká pozornosť. Rozhovory s potenciálnymi nápadníkmi prebiehali v prítomnosti rodičov. Ak nápadník napríklad nebol vítaný, neponúkli mu miesto na sedenie. Pred svadbou boli tri ohlášky, počas ktorých bol slávnostný obed u každých rodičov. Svadby bývali v utorok, kedy sa hostia schádzali v domoch mlado-manželov už od rána. Po občerstvení išla družina po nevestu, ktorú k ženíchovi priviedol predný družba.⁹⁸

Ak bolo treba, na sobáš sa išlo na vozoch, inak sa chodilo pešo. Cestou ponúkali prizerajúcich sa koláčmi či pálenkou. Svadobná hostina sa koná u nevesty, pred polnocou vítala mladú nevesta svokra slovami „S lásku ta prijímam.“. Oslavy prebiehali väčšinou do konca týždňa. Svadobné obyčaje sú stále pomerne rozšírené, avšak svadobný deň sa presunul na sobotu a oslavy sa skrátili len na víkend.⁹⁹

Pri úmrtí v dome sa okamžite zastavili hodiny a cez zrkadlá sa prehodila plachta. Pohreb býval väčšinou na druhý, prípadne na tretí deň. Do rána bol pri zosnulom nejaký člen rodiny a večer rodinu navštevovali známi a rodina. Pokiaľ bol zosnulý v dome, nevykonávali sa žiadne práce a rodina sa stravovala napríklad u susedov. Do truhly sa vkladali tiež obľúbené osobné veci zosnulého. Truhla sa vynášala z domu nohami zosnulého napred. Po odchode sprievodu z domu, otvorila žena, ktorá v dome ostala okná i dvere. Pripravila „pohrebovanie“ – pohostenie smútočných hostí v dome po pohrebnom obrade.¹⁰⁰

Medzi ďalšie tradície a zvyky patria napríklad spomienka zosnulých 1. novembra, kedy sa pálili sviečky a zdobili hroby, Mikuláš, ktorý chodil 6. decembra, 13. decembra boli

97 Tamže, s. 393-394

98 Tamže, s. 394-395

99 Tamže, s. 396-397

100 Bodnár, J. Myjava. Myjava: Daniel Pažický. 1911. s. 271-272

zase obchôdzky na Luciu. Štedrý večer sa chystal na Štedrý deň od rána, do večera bol pôst alebo sa smel jesť len koláč a čaj. Pri večeri sa hodili do rohov izby orechy, rodina sa pomodlila a spoločne si zaspievala. Po večeri gazdiná zanesla jablko, oblátku a koláč aj dobytku, aby aj zvieratá vedeli, že sú Vianoce. Prvý sviatok vianočný bol považovaný za jeden z najväčších sviatkov roku, jedlo sa jedlo z predošlého dňa a nevykonávali sa žiadne domáce práce. Na Silvestra a Nový rok sa zvyky opakovali, aby sa ich účinky umocnili.¹⁰¹

Skončením fašiangových zábav začal 40-dňový pôst, ženy chodili do kostola oblečené v čiernom, ako počas smútku. Morena sa vynášala na Smrtnú nedeľu. Letečko bolo zase prinášané na Kvetnú nedeľu ako symbol nového života. Na Veľký piatok sa ľudia chodievali kúpať do potoka, starým a chorým nosili vodu domov. Vo Veľkonočný pondelok bola od rána šibačka, malí dostávali za odmenu maľované vajíčka, starší slivovicu a koláče. Jednou z tradícií, ktoré sa zachovali až dodnes je stavanie májov. Tie sa na začiatku stavali slobodným dievčatám pred domom, neskôr sa začali stavať máje obecné, ktoré sa stavajú aj dnes v strede obcí.¹⁰²

Medzi poľnohospodárske zvyky patrila pochopiteľne prvá sejba. Tá bola čisto mužskou prácou a vykonávaná bola ručne. Nasledovali žatva a mlatba. Žatva začínala približne v polovici júla, ale všetko záležalo aj od počasia a dozrievania obilia. Po skončení sa úroda na rebrinákoch vozila do stodôl, kde sa potom mlátilo. Mlátenie cepmi zaniklo s príchodom prvých strojových mlátičiek. Dôležitý bol aj chov hospodárskych zvierat. Stredobodom bol chov hovädzieho dobytku, najmä pre jeho všestrannosť. Kravy boli väčšinou chované na mlieko a na hnoj a využívané boli aj ako ťažné zvieratá. Do I. svetovej vojny bol rozšírený aj chov oviec, najmä na vlnu. V menšej miere sa chovali ošípané, zriedkavo kozy. Z hydiny sa uprednostňovali sliepky a husi.¹⁰³

2.3.2.3 Významné osobnosti

Medzi najvýznamnejších rodákov patria napríklad akademický maliar Štefan Bednár, účastník Slovenského národného povstania a autor maľovanej opony, ktorá sa výnimočne používa pri spomienkových podujatiach v kultúrnom dome, ďalej Zuzka Zguriška, spisovateľka a autorka románov Bičianka z doliny či Metropola pod slamou, Ján Trokan, básnik, publicista

101 Dugáček, M., Gálik, J.: Myjava, Bratislava 1985, s. 400

102 Tamže, s. 401

103 Tamže, s. 314-320

a evanjelický farár, autor lyricko-epickej skladby Myjava s novým vekom a v poslednom rade je to Samko Dudík, populátor ľudovej hudby doma i vo svete.

Týchto možno doplniť trojicou, ktorá sa síce nenarodila priamo na Myjave, ale životy Myjavčanov buď výrazne ovplyvnili, ako v prípade Daniela Krmana, evanjelického kňaza, alebo boli s Myjavou pevne spätí, ako Dušan Samuel Jurkovič či Milan Rastislav Štefánik.

2.4 Analýza kultúry

Myjava ako okresné mesto ponúka svojim obyvateľom množstvo kultúrnych podujatí, z ktorých väčšina je zameraná práve na folklór, ako významný prvok tunajšej kultúry a výrazný exportný artikel. Myjava disponuje na takéto podujatia viacerými priestormi, najdostojnejším je kultúrny dom so sálou pre viac ako 600 divákov.

O dome kultúry sa na Myjave hovorilo už od roku 1968, kedy mal byť súčasťou dostavby Múzea SNR. Až o 10 rokov neskôr sa začal projektovať samostatný KD v centre mesta. Pôvodné plány počítali okrem kino-divadlovej sály aj s estrádno-tanečnou sálou a výhľadovou reštauráciou. Stavateľ sa začal až v roku 1985 a do konca režimu sa nepodarilo dokončiť ani holú stavbu. Dostavaný a slávnostne otvorený bol až v roku 2003, pričom bola tiež odhalená bronzová busta Samka Dudíka v spoločenskom foyer, podľa ktorého dostal aj názov Kultúrny dom Samka Dudíka.¹⁰⁴

Pre mesiace s príjemným počasím je k dispozícii amfiteáter v Parku kultúry a oddychu Trnovce s kapacitou približne 5000 divákov. PKO sa začal budovať v roku 1962, v roku 1979 bola časť prestavaná a rozšírená bola nepostačujúca kapacita. Podujatia menších rozmerov sú konané v priebehu roka napríklad na zrekonštruovanom námestí.¹⁰⁵

2.4.1 Kultúrne podujatia organizované mestom Myjava

Z každoročne zverejňovaného plánu kultúrnych podujatí na daný rok, sa pokúsim priblížiť podujatia, ktoré majú najväčšiu divácku základňu a najväčšiu tradíciu. V niektorých prípadoch mesto Myjava nie je jediným organizátorom, ako bude uvedené nižšie.

104 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie – druhý diel. Martin: Neografia, 2013. s. 340, 471-472, ISBN 978-80-971385-0-6

105 Tamže, s. 202, 259

2.4.1.1 Medzinárodný folklórny festival

Od tridsiatych rokov 20. storočia na Myjave pôsobil spevokol a krojované skupiny, ktoré sa tešili popularite pri vystúpeniach nielen v meste, ale aj v okolí. V popredí folklórneho diania boli vtedy Piešťany, kde sa konali národopisné slávnosti, ktorých sa zúčastňovali aj Myjavčania. Po II. svetovej vojne sa podujatie obnovilo pod názvom Krajské slávnosti piesní a tancov. Neskôr sa presunuli do Vrbového a v roku 1967 do Krakovian. Neskôr sa miesto konania striedalo medzi Piešťanmi a Krakovanmi. Od roku 1973 sa zmenil názov na Západoslovenské folklórne slávnosti a po oslabení diváckeho záujmu v Piešťanoch, bolo po obhliadke viacerých lokalít rozhodnuté, že od roku 1976 sa budú konať na Myjave.¹⁰⁶

Areál PKO Trnovce, ktorý bol vybraný pre konanie podujatia, musel prejsť náročnou rekonštrukciou a dobudovaním budov zázemia, dokončovali sa inžinierske siete a opravené tiež boli komunikácie. Od roku 1979 sa tak Myjava stala, popri Východnej a Detve, dejiskom jedných z najväčších folklórnych slávností na Slovensku, čo malo pozitívny vplyv aj na folklór na Myjave, ktorý tak dostal nový impulz a začalo sa mu znovu venovať množstvo ľudí.¹⁰⁷

Festival sa v roku 1999 zaradil aj medzi festivaly C.I.O.F.F (Medzinárodná organizácia organizátorov folklórnych festivalov a ľudového umenia), ktorá je súčasťou UNESCO. Štatút bol festivalu odobratý v roku 2011 pre organizačné zmeny v C.I.O.F.F. Festival sa koná víkend pred MFF v Strážnici v Českej republike. Hlavnými organizátormi sú Mesto Myjava a Centrum tradičnej kultúry v Myjave.¹⁰⁸

Programová štruktúra v súčasnosti obsahuje všetky druhy folklóru, či už scénicky alebo nescénicky prezentovaného, či výstavy. Prednosť dostáva západné Slovensko. Program sa uskutočňuje na viacerých scénach, okrem hlavnej scény v amfiteátri Trnovce sú vedľajšími scénami lúka za amfiteátrom v PKO Trnovce, javisko pri reštaurácii v PKO Trnovce, centrum mesta, Múzeum SNR, či Gazdovský dvor na Turej Lúke.¹⁰⁹

Súčasťou programu je každoročne aj „Jarmek pot mijafskú vežu“, s ukážkami a predajcami remeselných výrobkov, miestnych špecialít a tradičným sprievodom účinkujúcich

106 Tamže, s. 255-256

107 Tamže, s. 258-259

108 Programová koncepcia na roky 2014. MFF Myjava [online]. [cit. 2015-05-09]. s. 2. Dostupné z: http://www.ctkmyjava.sk/buxus/docs/dokumenty/mff_myjava/Koncepcia_-_2014-2018.pdf

109 Tamže, s. 2

folklórnych súborov. Ďalej festival obsahuje programy zahraničných folklórnych súborov, programy pre deti s rodičmi, tvorivé dielne, prezentácie a rozličné výstavy na zvýšenie záujmu o ľudovú kultúru.¹¹⁰¹¹¹

V posledných rokoch na festivale účinkuje viac ako 1000 účinkujúcich, ktorí zastupujú všetky kúty sveta, napríklad Južná Kórea, Palestína, Argentína, Srbsko či India. 8876 platiacich divákov v roku 2010 alebo 8685 v roku 2013 symbolizujú značnú popularitu podujatia. Tento rok sa uskutoční už 56. ročník tohto podujatia. V mestskom rozpočte na rok 2015 tvorí MFF samostatnú kapitolu, kde je na toto podujatie vyčlenených 46 500 €, väčšina by mala byť pokrytá vstupným a sponzorskými príspevkami.¹¹²¹¹³

2.4.1.2 Vianoce v divadle

Minulý rok sa uskutočnil už 11. ročník tohto podujatia, ktoré každoročne v období adventu priťahuje pozornosť nielen Myjavčanov. Jeho vznik sa spája s dostavbou Kultúrneho domu Samka Dudíka a s amatérskym divadelným súborom Korbáč.

Na poslednom ročníku sa počas ôsmich dní predstavili okrem domácich divadelných súborov aj dvojica umelcov z Českej republiky, Tatiana Vilhelmová a Vojtěch Dyk. Domáce súbory zastupovali napríklad Divadlo Skrat z Bratislavy, Divadlo Astorka či Potulné divadlo Natraky z Prievidze. Každoročne je súčasťou festivalu aj „Terasa slávy“, čo je slávnostné udeľovanie ocenení osobnostiam zo SR a ČR za prínos v kultúre. V roku 2014 sa tejto pozornosti dočkali Marián Geišberg a Zuzana Krónerová. V minulosti boli ocenení napríklad Ladislav Chudík, Květa Fialová, Marián Labuda či Bolek Polívka.¹¹⁴

110 Tamže, s. 3

111 MFF Myjava 2015. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/mff-myjava-2015/>

112 MFF Myjava 2010 – Aký bol?. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/mff-myjava-2010-aky-bol/>

113 MFF Myjava 2013 – Aký bol?. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/mff-myjava-aky-bol/>, návštevnosť z rokov 2011, 2012 a 2014 sa mi nepodarilo získať

114 Programový plagát Vianoce v divadle 2014. Vianoce v divadle [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://www.myjava.sk/images/stories/kultura_2014/vianoce_v_divadle_2014.jpg

2.4.1.3 Michalský jarmok

Na jeseň sa pravidelne koná aj Michalský jarmok, ktorý sa tento rok dočká svojho jedenásteho pokračovania. Posledný ročník jarmoku bol spojený aj s Oblastnou kopaničiarskou výstavou zvierat, ktorá sa konala tretíkrát.

Samozrejmosťou sú vystúpenia Folklórneho súboru Kopaničiar a Kopaničiarik, množstvo predajných stánkov, remeselníkov, či atrakcií pre najmenších. Súčasťou býva aj symbolické mýto, ktorého zakúpené lístky sú potom zlosované v tombole, či každoročná súťaž v jedení slivkových gulí, tradičného lokálneho pokrmu. Víťaz si vždy odnesie fľašu kopaničiarskej slivovice. Najväčšiemu záujmu sa teší výstup na vežu evanjelického kostola, ktorá počas roka nebýva verejnosti prístupná, a ponúka jedinečný pohľad na mesto.

2.4.1.4 Vianočný jarmek

Zimná obdoba jarmokov sa koná každoročne v strede decembra na námestí pred mestským úradom. Jarmočný predaj sa koná v štylizovaných stánkoch, ktoré pripomínajú tradičné myjavské chalupy z 19. storočia. Medzi sortimentom nechýbajú umelecko-ludové výrobky, miestne špeciality, ryby, sušené ovocie alebo perníky. Súčasťou je aj občerstvenie a sprievodný program, o ktorý sa z veľkej časti stará FS Kopaničiar a Základná umelecká škola. V jarmočnú sobotu sa koná ukážka kopaničiarskej zabíjačky s ochutnávkou na mieste pripravených zabíjačkových špecialít. Po niektoré roky je aj možnosť prísť na jarmok spomienkovým parným vlakom, ktorý sa využíva aj počas folklórnych slávností.

2.4.2 Folklórne a iné súbory

Samostatnú podkapitolu si zaslúžia aj folklórne súbory, ktoré fungujú na území mesta. Najznámejším z nich je FS Kopaničiar, ktorý bol založený v roku 1955. Je považovaný za dlhoročného uchovávateľa a šíriteľa tradícií myjavského folklóru nielen doma, ale aj v zahraničí. Súborová základňa sa skladá zo zložky tanečnej, speváckej a hudobnej. V súčasnosti má kolektív asi tridsať členov, tvorený je najmä študentmi ale aj pracujúcimi z Myjavy a okolia. Programovú skladbu tvorí štylizovaný folklór, zameriavajúci sa najmä na myjavské ľudové tance a piesne.¹¹⁵

115 Folklór. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z:

Súbor sa pravidelne účastní súťaží a festivalov po celom svete, z posledných možno menovať napríklad víťazstvo World Folk 2011 od Svetovej asociácie folklórnych festivalov (WAFF). Hymnou súboru sa stala pieseň „Tá mijavská veža“, ktorá sa postupom času stala neoficiálnou hymnou mesta Myjava.¹¹⁶

Detskou obdobou je Detský folklórny súbor Kopaničiarik, založený v roku 1972. Súbor je tvorený hlavne deťmi z Myjavy a okolia vo veku 5 – 15 rokov. Samostatnou zložkou je detská ľudová hudba. Tanečná zložka má do 100 členov a prípravku má na Základnej umeleckej škole na Myjave. Repertoár je prevažne z myjavského regiónu, tak ako pri Kopaničiari. Za celú históriu súboru ním prešli stovky detí, z ktorých desiatky pokračovali alebo pokračujú v Kopaničiari. Bývalí členovia Kopaničiaru tvoria Folklórny seniorský klub Kopa, ktorý začal pod týmto názvom vystupovať v roku 2000.¹¹⁷

Ešte starší ako Kopaničiar je v roku 1950 založená Folklórna skupina Kýčer z Turej Lúky. Názov dostal podľa vrchu, ktorý sa nad Turou Lúkou týči k oblohe. Po založení Kopaničiaru množstvo folkloristov prešlo práve na Myjavu, aj s vtedajšou hudbou Samka Dudíka, súbor však nezanikol, vybudoval novú kapelu a dnes je pravidelným účastníkom folklórnych festivalov po boku Kopaničiaru.¹¹⁸

Ďalším súborom je napríklad Rómsky tanečný súbor Khamoro, ktorý vznikol v roku 2001. Dnes už okrem tanečníkov obsahuje aj troch muzikantov a jeho cieľom je uchovávanie tradícií Rómov. Súbor sa taktiež účastní domácich aj zahraničných festivalov.

Myjavskí heligonkári na Myjave pôsobia ako hudobná skupina od roku 1990. Dnes majú štyroch stálych členov a jedného speváka. Okrem rôznych festivalov a prehliadok heligonkárov sa pravidelne objavujú na kultúrnych podujatiach v meste. Do repertoáru sa dostávajú piesne a melódie nielen z Myjavy, ale aj z ostatných regiónov Slovenska alebo Moravy a Čiech. V meste pôsobí tiež Myjavská dychovka.¹¹⁹¹²⁰

<http://www.myjava.sk/folkln-r/>

116 Ocenenia. Internetové stránky FS Kopaničiar [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z:

<http://www.kopanicar.sk/ocenenia/>

117 Folklór. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z:

<http://www.myjava.sk/folkln-r/>

118 O folklórnej skupine. Internetové stránky FS Kýčer [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: http://kycer.sk/?page_id=17

119 Folklór. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z:

<http://www.myjava.sk/folkln-r/>

120 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie – druhý diel. Martin: Neografia, 2013. s. 516, ISBN 978-80-971385-06

Amatérsky divadelný súbor Korbáč, je jediným myjavským divadelným súborom. Funguje od roku 1989 a jeho začiatky boli zamerané na menšie javiskové formy, akými sú estrádno-kabaretné vystúpenia. Veľmi populárne boli na Myjave, na prelome tisícročí, Improšou, pod vedením súboru. Dnes je vystúpení menej, no každoročne sa členovia stretávajú na MFF a časť členov sa podieľa aj na organizácii festivalu Vianoce v divadle.¹²¹

2.4.3 Centrum tradičnej kultúry v Myjave

Centrum tradičnej kultúry bolo pôvodne zriadené ako Myjavské kultúrne centrum, neskôr bolo premenované na Myjavské osvetové stredisko. Od roku 2002 sa zriaďovateľom stal Trenčiansky samosprávny kraj a od roku 2007 bol názov zmenený na terajšie Centrum tradičnej kultúry v Myjave.¹²²

Centrum funguje ako osvetové zariadenie, ktoré sa zameriava na činnosti dopomáhajúce rozvoju kultúry a osvetu „na základe záujmov a potrieb občanov v podmienkach miest a obcí, a svoje poslanie plní v územnej pôsobnosti miest a obcí regiónu Myjava.“¹²³ Okrem iného sa venuje aj propagácii a revitalizácii tradičnej kultúry a folklóru prioritne myjavského regiónu. Buduje archív folklórnych prejavov, udrzuje kontakty s ľuďmi zaoberajúcimi sa tradičnou kultúrou, organizuje alebo sa podieľa na organizácii viacerých podujatí, či už je to MFF, alebo menších, ako stretnutia košíkarov v Rudníku, či početné podujatia v Gazdovskom dvore na Turej Lúke. Centrum tiež vydáva metodické a odborné publikácie.¹²⁴¹²⁵

Najnovším dielom CTK je 28. apríla predstavená Digitálna mapa tradičnej kultúry, ktorá v dvoch jazykových mutáciách, českej a slovenskej, spracováva ľudové tance, piesne či kroje z pohraničných regiónov. Okrem Myjavska sú spracované napríklad regióny Hornácko, Uherskobrodsko alebo Moravské kopanice.¹²⁶¹²⁷

121 Divadlo Korbáč žiarilo na MFF Myjava. Naše novinky [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://nasenovinky.sk/article/9346/divadlo-korbac-ziarilo-na-mff-myjava-2014>

122 Charakteristika organizácie. Centrum tradičnej kultúry v Myjave [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: http://www.ctkmyjava.sk/o-nas/charakteristika-organizacie.html?page_id=346

123 Tamže

124 Koncepcia rozvoja kultúry 2010, Mesto Myjava [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: http://www.myjava.sk/images/subornastiahnutie/koncepcia_rozvoja_kultury_2010.pdf

125 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie – druhý diel. Martin: Neografia, 2013. s. 518, ISBN 978-80-971385-0-6

126 Digitálna mapa tradičnej kultúry. Kopaničiar expres číslo 5. 5. 2015, číslo 19, ročník XIX. s. 6

127 Folklórna mapa. [online]. Dostupné z: <http://folklornamapa.sk/>

2.4.4 Gazdovský dvor

Gazdovský dvor sa nachádza na Turej Lúke, v zrekonštruovanej usadlosti s hospodárskymi budovami. Sprístupnený bol v roku 2006 a keďže ide o živý skanzen, svojim návštevníkom približuje život na kopaniciach z 19. storočia. V areáli sa nachádza okrem gazdovského domu aj maštaľ, stodola a veľký dvor, na ktorom sa uskutočňujú rôzne pravidelné podujatia, medzi ktoré patria napríklad Dni sliviek, varenie lekváru, dožinky, dupanie humna, fašiangy, či ukážky rôznych cirkevných či rodinných tradícií či zvyklostí.¹²⁸

2.4.5 Ostatná kultúrna infraštruktúra

Dôležitú úlohu pri výchove mladých ľudí na Myjave zohráva, okrem troch základných škôl a troch materských škôl, gymnázia a Strednej priemyselnej školy, Základná umelecká škola.¹²⁹ V roku 2011 oslavovala 60 rokov od svojho vzniku, čo oslávila galakonzertom v KD Samka Dudíka. Mnohí z absolventov sa aj ďalej venovali umeniu a získali akademické vzdelanie. Cieľom ZUŠ poskytovanie odborného umeleckého vzdelania a príprava na štúdium umeleckých odborov na stredných školách a konzervatóriách, prípadne na vysokých školách pedagogického alebo umeleckého zamerania.¹³⁰¹³¹

Ďalším zariadením je Centrum voľného času, ktoré funguje od roku 1997. Momentálne má svoje vlastné priestory v zrekonštruovanej kotolni pod názvom Klub Oskara Nenudu. Vytvára aktivity pre ľudí každého veku a medzi najznámejšie aktivity patrí organizácia okresných vedomostných olympiád, kurzov, záujmových krúžkov, športových súťaží či táborov.¹³²

Na Myjave funguje tiež mestská knižnica, ktorá zabezpečuje slobodný prístup k informáciám a napomáha k uspokojovaniu kultúrnych, informačných a vzdelávacích potrieb Myjavčanov. Časť svojho fondu zameriava na dokumenty a literatúru regionálneho významu.

128 Folklor. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/folkln-r/>

129 Zriaďovateľom stredných škôl je Trenčiansky samosprávny kraj.

130 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie – druhý diel. Martin: Neografia, 2013. s. 518, ISBN 978-80-971385-0-6

131 Koncepcia rozvoja kultúry 2010, Mesto Myjava [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: http://www.myjava.sk/images/suborynastiahnutie/koncepcia_rozvoja_kultury_2010.pdf

132 Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie – druhý diel. Martin: Neografia, 2013. s. 519, ISBN 978-80-971385-0-6

Od roku 2013 prestalo v meste fungovať Kino Primáš v KD Samka Dudíka a už predtým prestalo premietat' aj letné kino v amfiteátri v Trnovcoch. Dôvodom je nevyhovujúca premietacia technika, ktorá nie je prispôsobená na premietanie digitálnych filmov. Momentálne sa pracuje na zdigitalizovaní kina v KD a čaká sa na prípadnú dotáciu z Audiovizuálneho fondu SR.¹³³

Mesto, v spolupráci s KD, počas roka organizuje viacero spomienkových podujatí k rôznym výročiam (založenie 1. SNR, víťazstvo nad fašizmom, Deň ústavy a podobne) a popri tom sa konajú aj viaceré výročné akcie (70. výročie Myjavskej dychovky, výročie narodenia Samka Dudíka, spomienky na M. R. Štefánika, večery venované Zuzke Zguriške alebo Štefanovi Bednárovi), ktoré sú sprevádzané kultúrnym programom práve v KD. Okrem toho sa konajú rôzne akcie ako poľnohospodárske či chovateľské výstavy, košovky páleného a podobne.

Na území mesta ďalej fungujú rôzne záujmové skupiny či spolky, napríklad Miestna akčná skupina – Kopaničiarsky región, Rozvoj cestovného ruchu Myjavských kopaníc, n.o., mesto zastupuje Oddelenie kultúry, mládeže a športu a funguje tiež mestský študentský parlament, aktívny je aj Fotoklub Lumen, Únia žien Slovenska, cirkevné zbory či Osveta myjavských Rómov.

Občania môžu komunikovať s mestom či už osobne na mestskom úrade, mailovo, telefonicky, či prostredníctvom sociálnych sietí. Nedávno bola tiež spustená internetová aplikácia City Monitor, kde môžu obyvatelia pomocou nahranej fotografie alebo krátkej správy upozorňovať samosprávu na problémy v teréne. Informovanosť Myjavčanov zaisťuje mestský teletext, Myjavská televízia či regionálny týždenník Kopaničiar expres. Pred mestským úradom je tiež úradná tabuľa s oznammi mesta a pozvánkami na podujatia.¹³⁴

133 Príprava digitalizácie kina pokračuje. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/priprava-digitalizacie-kina-pokracuje/>, Podľa najnovších informácií zverejnených na Oficiálnej stránke mesta na sociálnej sieti Facebook, je príspevok z Audiovizuálneho fondu odsúhlasený a tento rok by sa malo začať s digitalizáciou

134 City monitor [online]. Dostupné z: <http://citymonitor.sk/citymonitorpublic/welcome;jsessionid=B28757103AE6D32C4BB6239F26E3684D?0>

2.5 Kultúrna politika

V obecnom zmysle sa dá kultúrna politika chápať ako súhrn opatrení a pravidiel, ktorými inštitúcie zodpovedné za rozvoj kultúry naplňajú svoje stratégie. Inštitúcie potom vytvárajú vhodné koncepcie, nástroje a konkrétne opatrenia v rámci stratégií, ktorými ovládajú formu realizácie strategických cieľov. Podstata kultúrnej politiky je predmetom mnohých diskusií, a to najmä z dôvodu, že oblasť kultúrneho života sa dotýka každého jednotlivca a vyhovieť hodnotám individuálnym, je pomerne náročná úloha a „diktovanie“ kultúrneho života je tak považované za stratu slobody občanov.¹³⁵

V súčasnosti existujú, či už v podmienkach Českej republiky alebo Slovenska, dve roviny kultúrnej politiky. Prvá je kultúrna politika štátu a jej realizácia pomocou samosprávnych celkov. Druhou sú kultúrne politiky jednotlivých obcí a miest, ktoré reagujú na regionálne podmienky a špecifiká. Súčasným znakom kultúrnej politiky je aj pluralita, na oboch úrovniach. Je výsledkom toho, že v moderných krajinách, sa na vytváraní kultúrnych politík zúčastňujú skoro všetky zainteresované strany a je tak výsledkom diskusií s cieľom skĺbiť čo najväčšie množstvo skupinových a individuálnych záujmov.¹³⁶

V demokratickej spoločnosti by mal byť vplyv názorov a subjektívnych potrieb občanov samozrejmosťou pri vytváraní akýchkoľvek koncepcií a stratégií. Vo veľa prípadoch však platí, že samosprávy sú chápané ako pomerne autonómne inštitúcie s mocenským rozhodovaním, bez priameho vplyvu občanov. Inštitucionálne chápanie lokálnych demokracií je v rozpore s predstavou, že masová kultúra je hodnotná. V realite je však skôr typický odklon regionálnych spoločenstiev od masovej kultúry. Preto by mala byť v dnešnej dobe tvorba koncepcií či stratégií výsledkom vzájomných diskusií, aj keď bude vždy spojená s nejednoznačnými výsledkami.¹³⁷

2.5.1 Koncepcia rozvoja kultúry mesta Myjava

V Koncepcii rozvoja miestnej a regionálnej kultúry SR Ministerstva kultúry z roku 2008, sú uvedené návrhy koncepčných úloh pre miestne samosprávy. Hneď ako prvá je uve-

135 Patočka, J., Heřmanová, E. Lokální a regionální kultura v České republice. Praha: ASPI, 2008. s. 172, ISBN 978-80-7357-347-8

136 Tamže, s. 173-174

137 Tamže, s. 178-179

dená tvorba miestnej kultúrnej politiky, vo forme stratégie či koncepcie rozvoja kultúry na území sídla či už samostatne alebo v rámci programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Medzi ďalšie úlohy patrí napríklad dohľad nad ochranou miestnej architektúry, budovanie poznatkovej bázy alebo zlepšenie komplexnosti kultúrnych inštitúcií.¹³⁸

Na túto koncepciu nadväzuje Stratégia rozvoja miestnej a regionálnej kultúry, kde je hlavnou víziou dosiahnutie lepšej dostupnosti kultúry a kultúrnych služieb v území miest a obcí, a lepšie uplatnenie kultúry či už vo výchovno-vzdelávacom procese ale aj v procesoch územného plánovania.¹³⁹

Mesto Myjava má momentálne platnú Koncepciu rozvoja kultúry vypracovanú v roku 2010. Východiskami sú analýza súčasného stavu, kalendáre podujatí, priestorové podmienky a zachovanie tradícií s existenciou hnutelných a nehnuteľných objektov s historickou hodnotou. Z toho vychádza stratégia koncepcie. Mesto má marketingovú značku „Mesto histórie a súčasnosti“ a slogan „Mesto s folklórnym srdcom“.

Koncepcia má dva hlavné piliere. Prvým je „pamäť mesta“. Dlhodobým cieľom tohto piliera je vytvorenie Myjavského múzea. To by malo obsahovať vlastivedno-etnografické múzeum, ktorého súčasťou by boli aj expozície tradičného ľudového bývania a tradičného odevu. Ďalej by obsahovalo galériu Štefana Bednára, knižnicu, ktorej fond by tvorili ako knihy autorov z Myjavy a okolia, tak aj diela, venujúce sa Myjave a okoliu. Samozrejmosťou by malo byť prezentovanie a udržiavanie tradícií a zvykov. Ako už bolo spomenuté vyššie, najvhodnejším miestom pre takéto múzeum, je budova bývalého okresného súdu.¹⁴⁰

Druhým pilierom je „súčasnosť“. Hneď na začiatku sa v materiáli uvádza, že *„napriek bohatej histórii mesta a živým folklórnym tradíciám sa treba venovať aj súčasným kultúrnym trendom. Je dôležité rovnako intenzívne vytvárať podmienky na rozvíjanie súčasnej živej kultúry, ktorá by aktivizovala mladú generáciu a ľudí, ktorých kultúrnou prioritou nie je*

138 Koncepcia rozvoja miestnej a regionálnej kultúry. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.culture.gov.sk/extdoc/1521/koncepcia-rozvoja-miestnej-a-regionalnej-kultury-material>

139 Stratégia rozvoja miestnej a regionálnej kultúry. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.culture.gov.sk/extdoc/1532/stratagcia-rozvoja-miestnej-a-regionalnej-kultury-material>

140 Koncepcia rozvoja kultúry. Odbor školstva, kultúry a sociálnych služieb Myjava [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: http://www.myjava.sk/images/suborynastiahnutie/koncepcia_rozvoja_kultury_2010.pdf

Pilier v sebe obsahuje všetky druhy činností, týkajúcich sa celého spektra súčasnej kultúry, charakteristického novými trendmi, zrodom nových žánrov a dynamikou súčasného životného štýlu. Podľa môjho názoru je však práve táto oblasť kultúry tak dynamická, že mesto nedokáže spolu s ňou kráčať bok po boku. Popri prvej historickej časti, ktorej sa mesto venuje dostatočne, tak je súčasnosť v pozadí a nedostáva sa jej priestoru, aký by si zaslúžila, vzhľadom k potenciálu, ktorý má pre rozvoj mesta.

Dlhodobým cieľom koncepcie je „*vytvorenie mesta atraktívneho pre amatérskych (aj profesionálnych) umelcov rôznych žánrov ... a intentívne prezentovať na verejnosti výsledky ich práce...*“.¹⁴² Medzi krátkodobé patria potom čiastkové ciele pre kultúrne organizácie, akými sú kultúrny dom, základná umelecká škola či centrum voľného času. Orientovať sa na oblasti moderného tanca, divadla, výtvarnej činnosti či modernej hudby. Pre takéto aktivity by mal priestory poskytovať najmä Kultúrny dom Samka Dudíka. Problém však je, že v súčasnosti neexistujú priestory ako ateliéry alebo sály vhodné na klubové podujatia alebo koncerty. V koncepcii sa s takýmito priestormi počíta prestrešením terasy KD. Nech je totiž hlavná sála akokoľvek moderná a na miestne pomery priam obrovská, na koncerty tanečnej hudby je úplne nevyhovujúca.

2.5.2 Konfrontácia koncepcie rozvoja kultúry s reálnym stavom

Nedostatkom je, že od roku 2010, kedy koncepcia vznikla a chcela by nadviazať na ponuku kvalitnej produkcie, či už domácej alebo zahraničnej, ktorú tak rada nazýva modernou, sa takýchto podujatí veľmi veľa neuskutočnilo, ak vôbec nejaké. Za skladbu programov, ktorá je každoročne podobná zodpovedá Odbor školstva, kultúry a sociálnych služieb. Program je dopĺňaný nakupovanými podujatiami od agentúr, ktoré sa však ťažko dajú považovať za moderné či alternatívne.

Po preštudovaní plánov kultúrnych podujatí na roky 2013, 2014 a 2015 som zistil nasledujúce. Programy, ktoré boli naplánované, som rozdelil do ôsmich skupín na výstavy, koncerty, divadelné predstavenia, spoločenské podujatia, besedy, spomienkové podujatia a podu-

141 Tamže, s. 16

142 Tamže, s. 17

jatia s ľudovou kultúrou. Každý rok sa konajú desiatky týchto podujatí a drtivá väčšina z nich sa koná v Kultúrnom dome Samka Dudíka. Zbytok sa delí medzi námestie, Gazdovský dvor a PKO Trnovec.¹⁴³

Najpočetnejšou skupinou, ak zarátame aj pravidelne sa opakujúce akcie ako Medzinárodný folklórny festival, Michalský jarmok, stávanie mája, dožinky, dni sliviek a podobne, sú podujatia s ľudovou kultúrou. Druhou najpočetnejšou skupinou sú koncerty a treťou výstavy. Veľa akcií je opakovaných pravidelne každý rok. Sú to najmä spoločenské a spomienkové podujatia, ako výročie oslobodenia či konca druhej svetovej vojny, rôzne pamätné dni, dni matiek, 1. máj, zapáľovanie adventných sviec na námestí, deň žien alebo podujatia pre seniorov a samozrejme folklórny festival, Vianoce v divadle a Michalský a Vianočný jarmok. Na konci roka je to oslava Silvestra na námestí.

Vianoce v divadle sa okrem každoročnej februárovej návštevy Radošinského naivného divadla starajú o väčšinu divadelných predstavení v meste. Výstavy každoročne začína Fotoklub Lumen, nasledovaný poľovníckou výstavou, výstavou „Veľkonočných inšpirácií“, plodmi Myjavskej pahorkatiny a rôznymi výstavami pripomínajúcimi históriu, najmä mesta Myjava.

Koncerty sú reprezentované každoročnými Stretnutiami heligonkárov, Fašiangovým koncertom ZUŠ a absolventským koncertom ZUŠ. Tieto podujatia sú dopĺňané inými, z ktorých za posledné roky môžem vymenovať všetky: Fatts Jazz Band, Kandráčovci, La Gioia, Jožka Černý, koncert „Pri dychovkách“ a Desmod.

2.5.3 Zistené nedostatky

Pri predstave mladého človeka, ktorý sa zaujíma o nové kultúrne trendy, na ktorého mesto mieri vo svojom druhom pilieri koncepcie, tak z približne 150 podujatí, ktoré sa konali za posledné 3 roky, by ho mohlo zaujať, pri predpoklade, že jeho prioritou nie je ľudová kultúra, asi 10 podujatí. Divadelné predstavenia počas Vianoc v divadle, Radošinské naivné

143 Plány kultúrnych podujatí na roky 2013, 2014 a 2015. Odbor školstva, kultúry a sociálnych služieb Myjava [online]. [cit.2015-05-15]. Dostupné z:
http://www.myjava.sk/images/materialy_na_rokovanie/msz122012_plan_podujati_2013.pdf,
http://www.myjava.sk/images/materialy_na_rokovanie/msz10122013_plan_podujati_2014.pdf,
http://www.myjava.sk/images/materialy_na_rokovanie/msz_december_2014/msz08122014_plan_kulturnyc_h_a_sportovych_podujati.pdf

divadlo, výstavy fotografií, alebo výstavy zamerané na históriu mesta, prípadne súťaž tanečných vystúpení My Dance.

Ak sa nezaujíma o tanec, divadlo ani výstavy, ale napríklad o hudbu alebo film, tak pri nefungujúcom kine nemá veľmi veľa možností na kultúrne vyžitie. Diskotéky súkromných podnikov s rovnakou reprodukovanou hudbou sa dajú ťažko považovať za moderný kultúrny trend. Jediným podujatím by mu tak snáď mohlo byť vystúpenie skupiny Desmod, ale bohužiaľ ani v tomto prípade sa nedá hovoriť o súčasnom trende v kultúre.

Problém je samozrejme zložitejší, ako sa na prvý pohľad zdá. Už len absencia klubového priestoru, vhodného na koncerty tanečnej hudby, vernisáže, výstavy, inštalácie mladých autorov, konceptuálne umenie, je veľkým nedostatkom. Ďalším problémom sú pochopiteľne chýbajúce financie. Plán kultúrnych podujatí na rok 2015 ráta s výdavkami na kultúru vo výške 51 300 €, a pre Medzinárodný folklórny festival, ktorý predstavuje v rozpočte samostatnú kapitolu, je vyhradených 46 500 €, čo predstavuje v súčte 1,33 % z celkových schválených výdajov v rozpočte mesta na rok 2015. Pre porovnanie, v roku 2010 boli priemerné výdavky samospráv z rozpočtov na úrovni 3,47 %.¹⁴⁴¹⁴⁵¹⁴⁶

Úplne najväčším problémom by mohol byť nezáujem samotných občanov o kultúru alebo malá snaha „zapojiť sa do diania“, ktorá by mohla priniesť aspoň čiastočnú zmenu.

Na základe týchto skutočností si myslím, že mesto Myjava sa dostatočne nevenuje koncepcií rozvoja kultúry, najmä jej druhému pilieru – súčasnosť. Z Myjavy každoročne odchádza veľké množstvo ľudí študovať, či už na stredné alebo vysoké školy, do iných, často väčších miest. Ani mnohé z nich však nie sú ohľadom kultúry na tom najlepšie. Dôležité však je, aby sa mladí ľudia po štúdiu mali prečo vracat' a stagnujúca kultúrna ponuka, plná podujatí pre stredné či staršie generácie, im k tomu impulz nedá.

144 Plán kultúrnych podujatí na rok 2015. Odbor školstva, kultúry a sociálnych služieb Myjava [online]. [cit.2015-05-15]. Dostupné z:

http://www.myjava.sk/images/materialy_na_rokovanie/msz_december_2014/msz08122014_plan_kulturnych_a_sportovych_podujati.pdf, pre porovnanie, v roku 2014 to bolo 40 000,-, respektíve 41 300,- na MFF.

145 Poslanci schválili rozpočet, dane aj kino. Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/poslanci-schvalili-rozpocet-dane-aj-kino/>, celkové výdaje z rozpočtu na rok 2015 sú 7 364 775,- €.

146 Dlhodobé vývojové trendy výdavkov na kultúru z verejných rozpočtov a zdrojov súkromných domácností v SR na prelome storočí (do roku 2010 vrátane). Národné osvetové centrum Bratislava [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.nocka.sk/uploads/2a/ee/2aeeeb40875fac92ecbc4362706e3b7c/vyvojove-trendy.pdf>

3 Dotazníkové šetrenie

Na overenie týchto skutočností v praxi, som zvolil ako vhodnú metódu dotazníkové šetrenie. Cieľom výskumu okrem overenia hypotéz aj zistenie záujmu občanov Myjavy o kultúru všeobecne. Výsledok by mal priniesť približný obraz o dopyte kultúrnych podujatí na Myjave a zistení, čo momentálne obyvateľom chýba alebo prekáža najviac.

3.1 Metodológia

V marketingovom výskume sa používajú dva druhy informácií, primárne a sekundárne. Sekundárne sú dostupné organizáciám takmer okamžite a takmer bez akýchkoľvek dodatočných nákladov. Vznikajú z rôznych výkazov, štatistík, účtovníctva a podobne. Primárne informácie sa dajú získať rôznymi spôsobmi, najčastejšie je to však pomocou prieskumu zákazníkov, či v prípade kultúrnych inštitúcií návštevníkov. Výsledky výskumu by mali popísať daný stav, vysvetliť príčiny a môžu tiež predpovedať možný vývoj.¹⁴⁷

Výskumov existuje viacero typov, z ktorých pre túto situáciu vyberiem exploračný a deskriptívny. Exploračný výskum sa používa v začiatočnom štádiu výskumu, kedy sa formuluje hypotéza. Využíva prevažne sekundárne informácie, vytvára teórie a hypotézy, a snaží sa porozumieť správaniu ľudí. Jeho hlavnými nástrojmi sú pozorovanie, rozhovory, diskusie a dotazovanie pomocou ankiet. Tento druh výskumu používajú často kultúrne organizácie, ak si potrebujú urobiť názor na svoje ďalšie smerovanie či plánované zmeny.¹⁴⁸

Deskriptívny výskum sa už zameriava na hlbšie a detailnejšie popisy javov alebo vzťahov, ako sú napríklad spokojnosť návštevníkov, ako a kam chodia a podobne. Na získanie informácií o konkrétnych skupinách ľudí a ich správaní sa používajú kvantitatívne metódy. Oba výskumy sú jednoduché a inštitúcie si ich tak môžu robiť samostatne, bez zadávania špecializovaným agentúram.¹⁴⁹

Ďalej je dôležité určiť, koho sa dotazovať. Tým sa určí vhodný výberový súbor. Re-rezentatívny počet respondentov býva stanovený na 1% populácie. Bežne sa však pre marke-

147 Johnová, R., Černá, J. Arts marketing: marketing umění a kulturního dědictví. Praha: Oeconomica, 2007. s. 70-72, ISBN 978-80-245-1276-1

148 Tamže, s. 74

149 Tamže, s. 74-75

tingové prieskumy využíva množstvo 500 až 2000 respondentov, ktoré dokáže zobecniť populáciu v Českej republike, ktorá je približne dvakrát väčšia ako slovenská. Pre kultúrne organizácie je dostačujúci počet pod dolnou hranicou, čiže by malo byť dostačujúcich 200 – 300 vyplnených dotazníkov. Ak v prípade tejto bakalárskej práce budeme považovať za populáciu počet obyvateľov Myjavy, prípadne okresu, tak pri 1% z populácie je to približne 120, respektíve 280 dotazníkov.¹⁵⁰¹⁵¹

Otázky, ktoré spolu súviseli, respektíve ich zodpovedanie bolo podmienené odpoveďou na niektorú z predošlých otázok, som spojil vždy do jednej podkapitoly, kde som sa ich snažil vyhodnocovať v závislosti na sebe.

3.2 Vyhodnotenie dotazníkového šetrenia

Dotazníkové šetrenie prebehlo od 7. 4. 2015 do 10. 5. 2015 dvomi formami. Jednou z nich bol dotazník zverejnený online na internetovej stránke vyplnto.cz, ktorý bol medzi respondentov šírený pomocou stránky mesta Myjava na sociálnej sieti Facebook. Druhou formou bol dotazník v tlačenej podobe, o ktorého vyplnenie som cez vedenie myjavského gymnázia a strednej priemyselnej školy poprosil tohtoročných maturantov. Časť dotazníkov bola ponechaná k vyplneniu aj v mestskej knižnici a zbytok bol šírený rodinou alebo známymi.

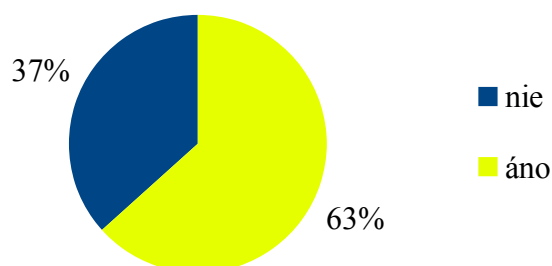
Celý súbor 210 respondentov je rozdelený otázkou č. 6 - „Zaujímate sa o kultúru v meste Myjava?“ na dve časti. Dotazník vyplnilo celkovo 92 mužov (44%) a 118 žien (56%). 77 oslovených odpovedalo na otázku záporne, čo predstavuje 37%. Ostatných 133 respondentov, to je 63%, sa vyjadrilo v otázke pozitívne a tým budem venovať zbytok vyhodnotenia. Z respondentov, ktorí odpovedali záporne bolo 47 mužov (61) a 30 žien (39%). Z nich 77% nebolo starších ako 25 rokov. Čo je však dôležité, len 23 % z nich uviedlo ako miesto bydliska mesto Myjava, a 33 % ľudí okres Myjava. Ostatných 49% uvidelo trvalý pobyt v inom okrese či kraji Slovenska, jeden respondent uviedol ako miesto trvalého pobytu zahraničie. 27% ľudí v tejto skupine uvidelo, že sa v meste nachádzajú po väčšinu roka, pre okres hlasovalo 34% respondentov. Zvyšok, 39%, počas roka trávi najviac času mimo mesto či okres Myjava. Žiaden dotazovaný z tejto skupiny nemá vyššie vzdelanie ako strednú školu s maturi-

150 Tamže, s. 84

151 Počet obyvateľov z konca roka 2014, pozri s. 15

tou. Najväčšiu časť tvorili práve ľudia s maturitou (71%), ostatní majú odborné učilište (12%) alebo základnú školu (17%), z tých je však väčšina rok pred maturitnými skúškami. Výsledok teda nie je tak zlý, keďže väčšina ľudí, ktorí odpovedali záporne, v meste nemajú trvalý pobyt, ani sa tam nezdržiavajú väčšinu roka.

Graf 1 - Zaujímate sa o kultúru v meste Myjava?

Zdroj: autor

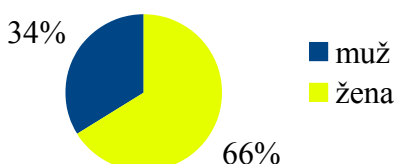
V ďalej časti a podkapitolách sa budem venovať iba skupine 133 respondentov, ktorí na otázku „Zaujímate sa o kultúru v meste Myjava?“ odpovedali kladne. Z nich bolo 45 mužov (34%) a 88 žien (66%). V skupine do 18 rokov bolo 23 ľudí (17%), najpočetnejšou skupinou bolo 58 ľudí vo veku 19 – 25 rokov (44%), 19 ľudí vo veku 26 – 35 rokov (14%), 13 ľudí vo veku 36 – 45 rokov (10%), 15 ľudí v skupine od 46 – 60 rokov (11%) a 5 ľudí vo veku nad 60 rokov (4%).

Ako miesto trvalého bydliska uviedlo 80 respondentov mesto Myjava (60%), 37 ľudí okres Myjava (28%), 7 ľudí Trenčiansky kraj (5%), 8 ľudí iné miesto v Slovenskej republike (6%) a jeden dotazovaný uviedol ako trvalé bydlisko zahraničie. Na otázku „Kde trávite počas roka najviac času?“, odpovedalo najviac ľudí opäť prvou možnosťou a mesto Myjava zvolilo 57 ľudí (43%). Druhou najpočetnejšou odpoveďou bol okres Myjava s počtom odpovedí 37 (28%), Trenčiansky kraj zvolilo 12 ľudí (9%), ostatné miesta na Slovensku 16 (12%) a možnosť zahraničie uviedlo 11 opýtaných (8%).

Za najvyššie dosiahnuté vzdelanie označilo 14 respondentov základné (10%). Treba opäť pripomenúť, že väčšina z nich je približne rok pred maturitnou skúškou. Stredné odborné učilište označilo 6 ľudí (5%), strednú školu s maturitou 71 ľudí (53%), vysokoškolské

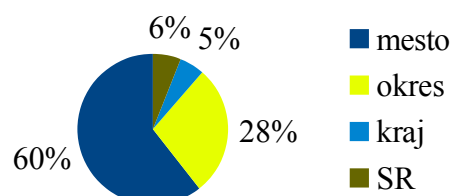
vzdelanie prvého stupňa 18 ľudí (14%) a vysokoškolské vzdelanie druhého a vyššieho stupňa zvolilo 24 ľudí (18%). Všetci respondenti, ktorí ako vzdelanie uviedli vysokoškolské, či už prvého alebo druhého a vyššieho stupňa, prejavili aj záujem o kultúru v meste, bez ohľadu na to, či v meste majú ešte trvalý pobyt, prípadne v ňom trávajú počas roka najviac času.

Graf 2 - Pohlavie

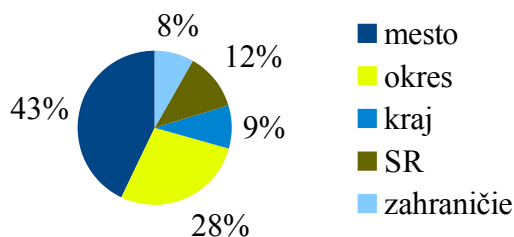
Zdroj: autor

Graf 3 - Trvalé bydlisko

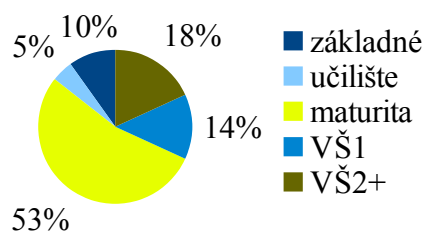
Zdroj: autor

Graf 4 - Pobyt počas roka

Zdroj: autor

Graf 5 - Vzdelanie

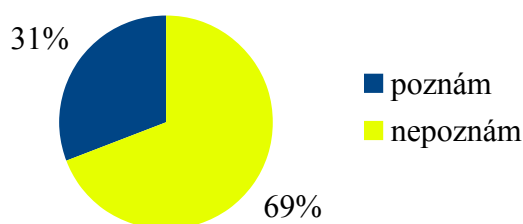
Zdroj: autor

3.2.1 Otázky č. 7 a 8 – Koncepcia rozvoja kultúry

Otázky 7 a 8 zisťovali, či sú obyvatelia oboznámení s koncepciou rozvoja kultúry, ktorú mesto vypracovalo v roku 2010. Na otázku číslo 7 „Poznáte alebo ste oboznámený/á s materiálom mesta s názvom „Koncepcia rozvoja kultúry v meste Myjava“ z roku 2010?“ kladne odpovedalo 31% opýtaných, zvyšných 69% odpovedalo záporne. Medzi tými, ktorí odpovedali „áno“ sú zastúpené všetky stupne vzdelanosti, 54% z nich uviedlo ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie strednú školu s maturitou. Respondenti boli skôr mladší (66% mladších ako 35 rokov), a väčšina uviedla ako miesto trvalého pobytu mesto Myjava (59%).

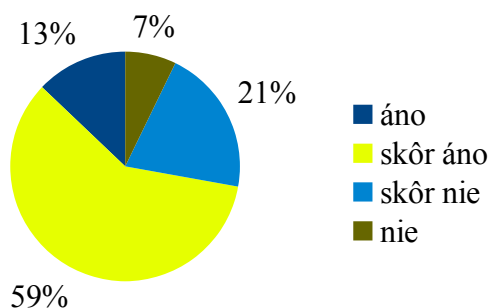
Tejto skupine bola ďalej položená otázka číslo 8 „...domnievate sa, že plán rozvoja kultúry sa darí mestu Myjava naplňať?“. 13% odpovedalo „áno“, 59% „skôr áno“, „skôr nie“ označilo 21% opýtaných a „nie“ zvolilo 7% ľudí. Dvaja ľudia neboli na túto otázku neboli schopní, alebo nechceli odpovedať. Otázne je, do akej miery ľudia túto koncepciu poznajú, čo z nej vnímajú ako hlavné a na základe čoho takto hlasovali. Podľa odpovedí na túto otázku sa zdá, že ľudia si v zásade myslia, že mestu sa koncepciu darí naplňať.

Graf 6 - Koncepcia kultúry mesta Myjava

Zdroj: autor

Graf 7 - Darí sa mestu koncepciu kultúry naplňať?

Zdroj: autor

3.2.2 Otázky č. 9 a 10 – Spokojnosť so súčasným stavom kultúrneho vyžitia v meste Myjava

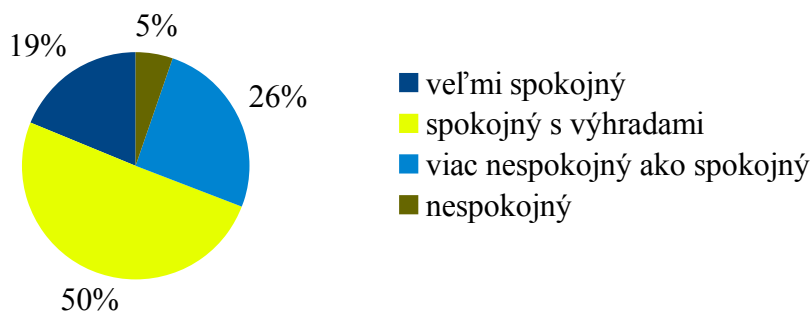
Ďalšími bola dvojica otázok „Ako ste spokojný/á so súčasným stavom kultúrneho vyžitia v meste Myjava?“ a pokračujúca „...aký je Váš dôvod k takémuto postoju?“, ktorá bola pokladaná respondentom, ktorí odpovedali inak ako „veľmi spokojný“.

Prvú odpoveď „spokojný“ označilo 19% opýtaných, rovných 50% zvolilo „spokojný s výhradami“, 26% zvolilo možnosť „viac nespokojný ako spokojný“ a 5% „nespokojný“. Z toho vyplýva, že prevažná väčšina ľudí, podľa odpovedí na túto otázku, by mala byť spokojná, aj keď s výhradami. Ak sa na výsledok pozrieme z druhej strany, 81% ľudí pociťuje určité nedostatky.

Otázka číslo 10, ktorá skúmala dôvod k označeniu tej ktorej odpovede v predošlej otázke, bola prvá otvorená. Nie všetci dotozovaní na tieto otázky odpovedali. Aj tak sa z nich však dá urobiť pekný obraz. Podobné odpovede som dával do rovnakých skupín, aby som tak zmenšil ich počet, v zásade však vždy išlo o tú istú problematiku. Odpovede, ktoré sa vyskytli raz, či dvakrát som dal do skupiny inej.

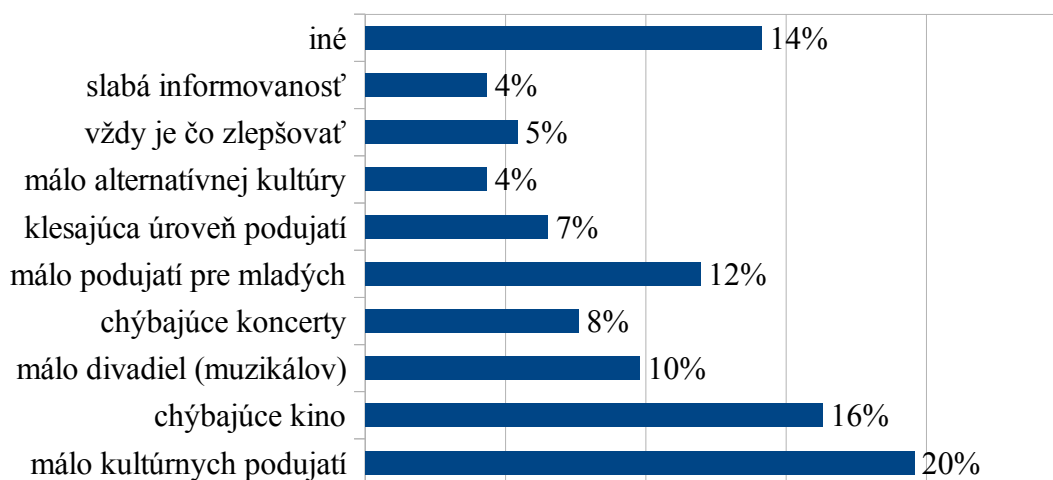
Najviac ľudí sa vyjadrilo, že im v meste chýba viac kultúrnych podujatí, bez bližšej špecifikácie, o aký druh podujatí by malo ísť (20%). Druhým najčastejším dôvodom bolo chýbajúce kino (16%). 12 % si vyslúžil dôvod, že v meste sa koná málo akcií pre mladých ľudí, 10% ľudí uviedlo ako dôvod málo divadelných predstavení alebo muzikálov, 8% by ocenilo viac koncertov. 7% ľudí sa vyjadrilo, že úroveň podujatí, ktoré sa v meste konajú, klesá. 5% ľudí uviedlo, že príležitosť na zlepšenie sa nájde vždy a po 4% majú slabá informovanosť občanov a malý priestor pre alternatívnu kultúru. Z iných uvediem napríklad nadmernú konzumáciu alkoholu, ktorá prekážala dvom opýtaným, málo podujatí pre deti, nemoderná produkcia, málo výstav a štyria ľudia uvideli, že sa podľa nich v meste nedeje absolútne nič. Najbizarnejším bol dôvod, že v meste je málo parkovacích miest.

Graf 8 - Spokojnosť so súčasným stavom kultúrneho vyžitia v meste

Zdroj: autor

Graf 9 - Dôvody postoja z otázky č. 9

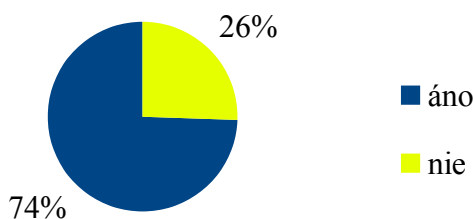

Zdroj: autor

3.2.3 Otázky č. 11, 12, 13 a 14 – Nutnosť cestovania za kultúrou

Otázka číslo 11 „Núti Vás súčasný stav kultúrneho vyžitia v meste Myjava cestovať za kultúrnymi podujatiami mimo mesta“, mala za cieľ zistiť, či sú ľudia aktívnymi konzumentmi a či pri nedostatku za kultúrou cestujú. V prípade kladnej odpovede boli respondenti dotázaní ďalšou trojicou otázok, a to „...kam väčšinou za takýmito podujatiami cestujete?“, „...ako často za takýmito podujatiami cestujete?“, a „...aké podujatie konkrétne je Vaším cieľom?“.

Graf 10 - Nutnosť cestovania za kultúrou

Zdroj: autor

74% respondentov uviedlo, že ich súčasný stav núti cestovať za kultúrou. 26% ľudí nepociťuje túto nutnosť. Z tejto skupiny ľudí bola možnosť, že nie sú nútení cestovať za kul-

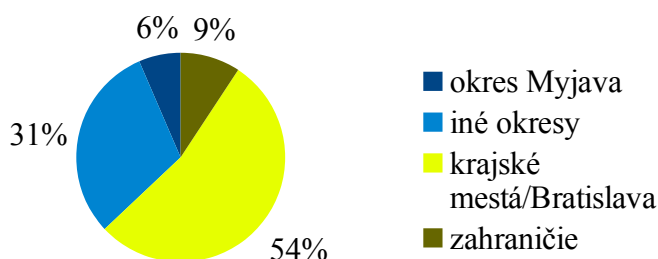
túrou, pretože sa dlhodobo zdržiavajú mimo mesta. To sa však nepotvrdilo, 74% z nich má na Myjave trvalý pobyt a 62% z nich sa na Myjave zdržiava väčšinu roka. 71% z nich nepozná koncepciu kultúry, 47% je so súčasným stavom veľmi spokojných a 53% je spokojných s výhradami. Ani jeden nie je nespokojný a preto je tento výsledok logický.

Zo skupiny 74% ľudí, ktorí sú za kultúrou nútení cestovať, 10% dotazovaných predtým uviedlo, že sú so stavom kultúry v meste veľmi spokojní. Ostatných 90% bolo buď „spokojných s výhradami, alebo zvolili jednu z možností, kde prevažovala nespokojnosť. Len 6% respondentov uviedlo, že za kultúrnymi akciami mimo mesto Myjava cestujú do okolitých obcí v okrese. 31% ľudí zvolilo možnosť „iné okresy“, 54% ľudí označilo možnosť „krajské mestá alebo Bratislava“ a 9% podľa výsledku cestuje za kultúrnymi podujatiami do zahraničia.

Ďalšia otázka sa pýtala, ako často ľudia za takýmito podujatiami cestujú. 5% opýtaných cestuje za kultúrou „niekoľkokrát týždenne“. 32% ľudí zvolilo možnosť „niekoľkokrát mesačne“, 37% ľudí „niekoľkokrát do pol roka“ a 25% respondentov vycestuje za kultúrou mimo mesto Myjava aspoň raz do roka.

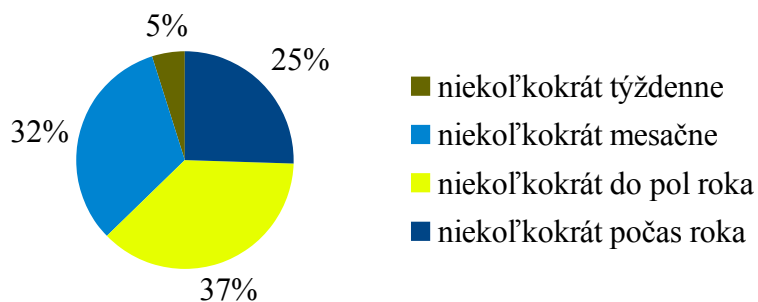
Otázka číslo 14 sa venovala tomu, aké podujatia konkrétne respondenti navštevujú. Otázka bola otvorená a tak som z odpovedí vytvoril zase skupiny najčastejších odpovedí. 34% ľudí navštevuje najčastejšie koncerty, 23% divadelné predstavenia alebo muzikály, 15% cestuje za kinom, 13% za výstavami, 7% navštevuje festivaly a 8% opýtaných navštevuje iné podujatia. Z tých boli najčastejšou odpoveďou podujatia folklórneho charakteru. Ďalej sa tu ocitli múzeá, tanečné podujatia, kurzy, prednášky, workshopy ale aj autosalón či koštovka vín.

Graf 11 - Kam väčšinou cestujete za podujatiami?

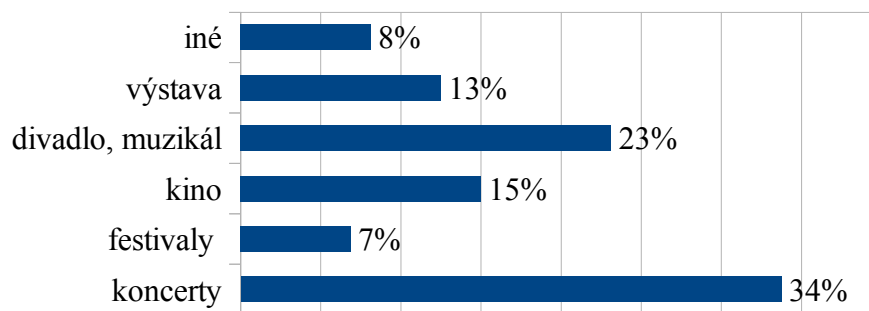
Zdroj: autor

Graf 12 - Ako často väčšinou cestujete za podujatiami?

Zdroj: autor

Graf 13 - Aké podujatia navštevujete mimo mesta?

Zdroj: autor

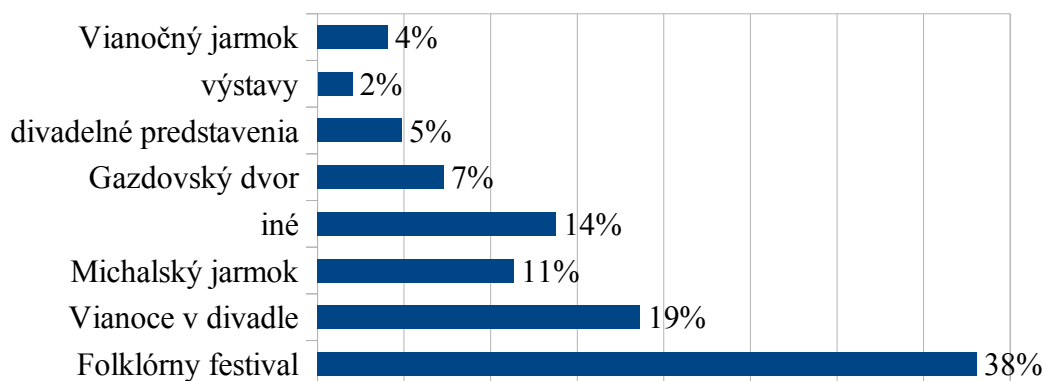
3.2.4 Otázky č. 15 a 16 – Podujatia organizované mestom Myjava

Otázka číslo 15 skúma povedomie občanov, zaujímajúcich sa o kultúru o kultúrnej ponuke v meste. Zaujímavé je sledovať poradie odpovedí, to znamená, ktoré podujatie si dokázali respondenti vybaviť ako prvé. Otázka znela „Dokázali by ste vymenovať niektoré kultúrne podujatia, ktoré v posledných rokoch organizovalo/organizuje mesto Myjava?“.

38% ľudí medzi vymenovanými akciami uviedlo Medzinárodný folklórny festival, čo značí o jeho nesmiernej popularite a za viac ako 50 rokov sa stihol stať pre Myjavčanov jedným zo symbolov mesta. Na druhom mieste skončil festival Vianoce v divadle s 19%. Michalský jarmok dokázalo uviesť 11% opýtaných, divadelné predstavenia, najmä Radošin-

ského naivného divadla, 5% opýtaných. Podujatia na Gazdovskom dvore, ako sú Dožinky alebo Dni sliviek som dal do jednej skupiny a spoločne ich spomenulo 7% ľudí. Na Vianočný jarmok si spomenuli 4% ľudí a rôzne výstavy spomenuli 2% opýtaných. 14% ľudí vymenovalo iné podujatia, z ktorých najčastejšie išlo o koncerty, najmä dvojice Lucie Bílá a Karel Gott, ďalej bolo spomenuté kino, rôzne spomienkové akcie a podobne. Zo všetkých prípadov, kedy bol Folklórny festival spomenutý, v 83% prípadov bol uvedený ako prvý, najhoršie bol spomenutý ako štvrtý v poradí, a to raz. Druhé miesto v tomto rebríčku získal festival Vianoce v divadle, ktorý ako prvý uviedlo 37% ľudí, ktorí si naň spomenuli. Raz boli ako prvé uvedené Dožinky a Michalský jarmok, dvakrát boli ako prvé spomenuté divadelné predstavenia.

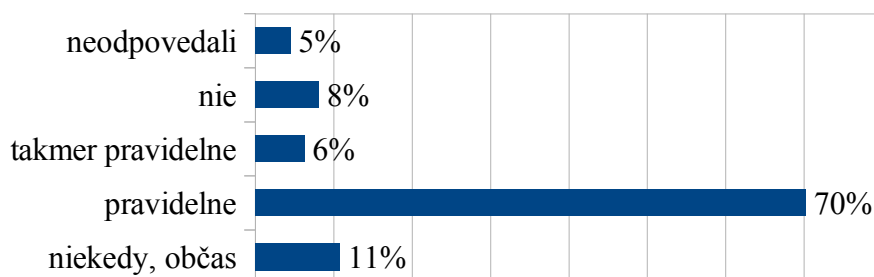
Graf 14 - Podujatia organizované mestom Myjava

Zdroj: autor

Ďalšia otázka „Navštívili ste, alebo navštevujete niektoré z tých kultúrnych podujatí, a ak áno, ako často?“ skúmala, či verejnosť tieto podujatia aj navštevuje. Zo všetkých ľudí, ktorí v predošlej otázke uviedli aspoň jedno podujatie, rovných 70% tieto podujatia navštevuje pravidelne. 11% opýtaných navštevuje spomenuté podujatia občas, niekedy alebo sporadicky. 6% dotazovaných uviedlo ako odpoveď „takmer pravidelne“. „Nie“ a teda, že tieto podujatia nenavštevujú, uviedlo 8% ľudí. 5% ľudí na otázku neodpovedalo, aj keď na predošlú odpovedali.

Graf 15 - Návštevnosť spomenutých podujatí

Zdroj: autor

3.2.5 Otázka č. 17 – Podujatia neorganizované mestom Myjava

Otázka číslo 17 „Dokázali by ste vymenovať niektoré kultúrne podujatia, ktoré sa v meste Myjava konali, ale neboli mestom Myjava organizované?“, bola zameraná na zistenie povedomia občanov o kultúrnych podujatiach, ktoré mesto Myjava nepripravuje. Z ľudí, ktorí odpovedali, 66% nedokázali vymenovať ani jedno a odpovedali „nie“. 19% respondentov uviedlo iné podujatia, ako v predošlých otázkach, avšak ich organizátorom je mesto Myjava. To znamená, že celých 85% si nedokázalo vybaviť akciu, ktorú by neorganizovalo mesto. 4% ľudí uviedli podujatia, ktoré sa konali v Centre voľného času, ktorým zriaďovateľom je tiež mesto Myjava a 6% ľudí spomenulo športové podujatia. Len 5% ľudí dokázalo vymenovať podujatia, na ktorých mesto nemá žiadnu zásluhu a to diskotéky a zábavy v súkromných podnikoch a ples v hoteli.

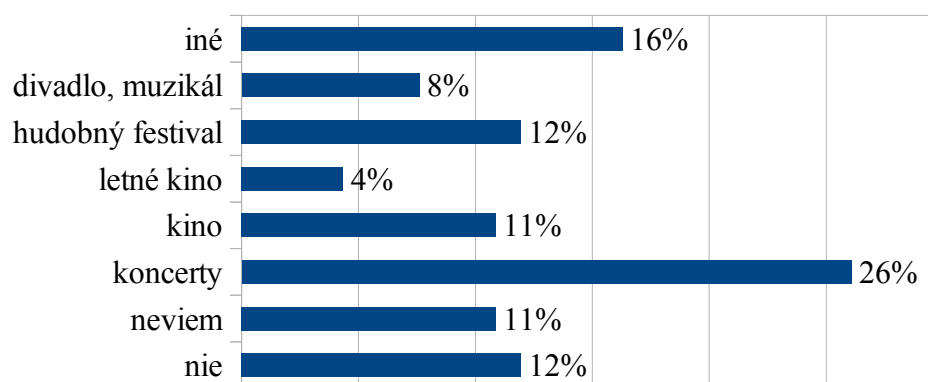
3.2.6 Otázka č. 18 – Podujatia, ktoré sa v meste nekonali, ale ich usporiadanie by ste privítali

Ďalšia otázka znela „Existuje typ kultúrneho podujatia, ktoré sa v posledných rokoch na Myjave nekonalo, a Vy by ste konanie takejto akcie privítali? Ak áno, aký?“. Odpovede boli podobné ako v otázke číslo 14. Cieľom bolo zistiť, o aký druh podujatia má ten ktorý respondent záujem, ešte predtým, ako mu boli v ďalšej otázke ponúknuté viaceré možnosti.

Až 11% ľudí uviedlo pri tejto otázke „neviem“. Zaujímavé je, že v ďalšej otázke, kde si mohli vybrať z ponúkaných, si väčšina z nich vybrala. 12% ľudí uviedlo ako svoju odpoveď „nie“, no v ďalšej otázke si taktiež vybrať vedeli. 26% opýtaných by si prišlo v meste

viac koncertov, spomínané boli najmä miestne alebo moderné a známe kapely. 12% ľudí by si prialo v meste hudobný festival a vo väčšine prípadov by to malo byť „znovuzrodenie“ zaniknutého Myjava festu, či festivalu reggae hudby, ktoré sa konali v minulosti. 11% ľudí by si prialo, aby bolo obnovené kino a 4% by privítali aj možnosť návštevy kina letného. Nakoniec 8% opýtaných sa vyslovilo, že by privítali viac divadelných predstavení. Medzi inými odpoveďami boli zastúpené diskusie, prednášky, workshopy, výstavy, podujatia pre deti, ale aj festival jedla, autosalón či výstava psov.

Graf 16 - Podujatia, ktoré v meste chýbajú

Zdroj: autor

3.2.7 Otázka č. 19 – Ktoré z podujatí, by ste privítali najradšej?

V otázke číslo 19 dostali respondenti na výber z konkrétnych druhov kultúrnych podujatí, a mali si vybrať maximálne 3 z nich, ktorých usporiadanie by privítali s najväčším nadšením. Otázka znela presne „Ktoré z nasledujúcich kultúrnych podujatí, by ste v meste Myjava osobne privítali najradšej?“. Na výber bolo 10 možností, z toho 9 typov kultúrnych podujatí a jedna odpoveď s možnosťou dopísania vlastného návrhu.

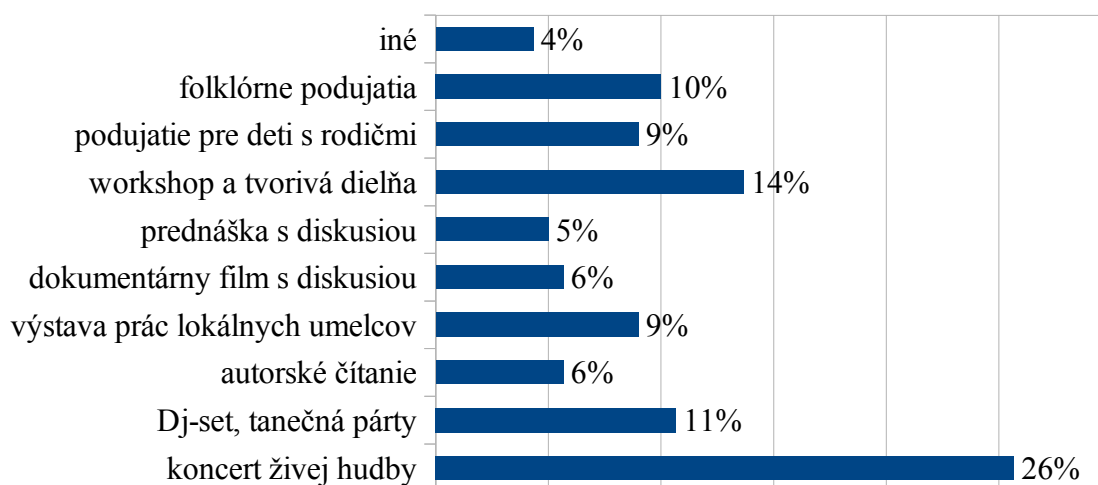
26% opýtaných by privítalo koncerty živej hudby, kde boli v zátvorke uvedené viaceré žánre, napríklad jazz, rock, electro, house, dnb či vážna hudba. Druhá najpočetnejšia skupina hlasovala za workshopy a tvorivé dielne, dosiahli 14%. 11% opýtaných sa vyjadrilo pre Dj-sety a podujatia tanečnej hudby. 10% respondentov by privítalo ešte viac folklóru a ľudovej kultúry. Zhodne po 9% dostali výstavy prác lokálnych autorov a študentov s podujatiami pre rodičov s deťmi. Autorské čítania a dokumentárne filmy dostali 6% hlasov, prednáška s diskusiou 5% hlasov a 4% ľudí hlasovalo pre iné podujatia. V tých sa striedali hlasy pre

kino a divadelné predstavenia, spomenutý bol pivný festival a výstava psov.

Z ľudí, ktorí hlasovali za koncerty, bolo 83% mladších ako 36 rokov, pri tanečnej párty to bolo dokonca 94% opýtaných. Podobné je to aj pri výstavách lokálnych umelcov. 82% ľudí, ktorí by takúto výstavu privítali, je mladších ako 36 rokov, zvyšných 18% je zase starších ako 45 rokov. Autorské čítanie má fanúšikovskú základňu rovnomerne rozloženú, avšak aj pri ňom absentuje zastúpenie skupiny medzi 36 a 45 rokom života.

Dokumenty a prednášky sú reprezentované skoro rovnomerne, všetkými vekovými skupinami. O workshopy a tvorivé dielne majú záujem taktiež všetky vekové kategórie, prevahu majú v tomto prípade kategórie od 19 do 25 a od 26 do 35 rokov. Vzácnu vyrovnanosť medzi vekovými kategóriami prejavili podujatia pre deti s rodičmi. Rovnako sú zastúpené kategóriami od 19 až do 60 rokov. Viac folklórnych podujatí by bolo lákavých tiež pre všetky kategórie, väčšinu však získali ľudia do 26 rokov. Podujatia iné, sú zastúpené rovnomerne.

Graf 17 - Preferované podujatia z možných

Zdroj: autor

3.2.8 Otázky č. 20 a 21 – Ochota utrácať a frekvencia návštev

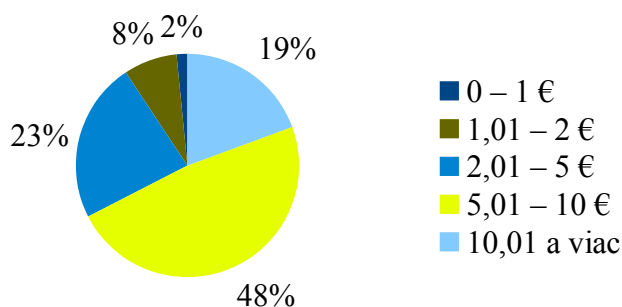
Posledné dve otázky mali za úlohu zistiť, koľko by boli v prípade návštevy niektorých vybraných podujatí zaplatiť za vstup, a ako často by chceli takéto podujatia navštevovať. Otázky zneli „V prípade, že je možnosť návštevy podobnej akcie v meste Myjava, koľko by

ste boli ochotný/á za ňu maximálne zaplatiť?“ a „V prípade možnosti návštevy takýchto podujatí, ako často byy ste ich navštevovali, respektíve, ako často by mali byť opakované?“.

V prípade ceny, len 10% opýtaných je ochotných zaplatiť maximálne 2 €. 23% opýtaných by zaplatilo od 2,01 do 5 € a dokonca 48% od 5,01 do 10 €. Skoro celá pätina by neváhala zaplatiť viac ako 10,01 €. Z tejto skupiny až 81% ľudí je vo veku medzi 19 a 45 rokov a medzi podujatiami najviac hlasovali za koncerty a workshopy. V kategórii od 5,01 do 10 sa víťazom stali tiež koncerty, nasledované workshopmi, avšak početná bola tiež skupina hlasujúca za tanečné party, výstavy a folklór. Od 2,01 do 5 € sú za koncertmi už tanečné párty a podujatia pre deti. Pri opačnom pohľade, nenašiel sa druh podujatia, ktorý by nedostal hlas vo všetkých cenových kategóriách. Vždy sa teda našiel niekto, kto by bol ochotný za každé podujatie z výberu zaplatiť aj viac ako 10 €.

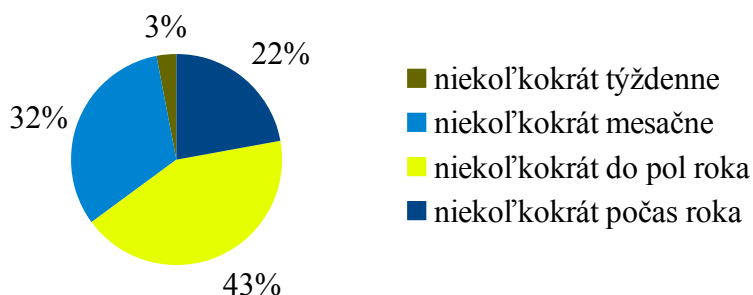
Čo sa týka častosti opakovaní jednotlivých podujatí, 43% opýtaných sa vyslovilo, že za optimálnu dobu považujú niekoľko podujatí počas pol roka. 32% opýtaných by privítalo niekoľko opakovaní do mesiaca a 22% respondentov by sa uspokojilo s pár obmenami počas roka. Len 3% ľudí by privítalo akcie, ktoré by sa mali opakovať viackrát týždenne.

Graf 18 - Maximálne prípustná cena

Zdroj: autor

Graf 19 - Frekvencovanosť podujatí

Zdroj: autor

3.3 Možné riešenia a odporúčania

Zo zistení sa nedá povedať, že by obyvatelia mesta nemali záujem o kultúru a taktiež sa nepotvrdil ani mýtus, že ľudia nie sú ochotní za kultúru zaplatiť. Za najväčšie problémy tak možno označiť málo kultúrnych podujatí vo všeobecnosti, málo kultúrnych podujatí zameraných na mladého diváka, nedostatočný počet hudobných koncertov, klesajúcu úroveň podujatí súčasných a slabá propagácia. Problém chýbajúceho kina sa v najbližších mesiacoch zrejme vyrieši, a tak nie je potrebné ho ďalej za nedostatok považovať.

Prvým možným zlepšením situácie by mohlo byť pretvorenie mesta Myjava na marketingovú značku. Vytvorenie jednotného vizuálu a loga mesta, ktorými by sa mohlo mesto prezentovať či už doma alebo po svete, je v dnešnej dobe jedným z mnohých prostriedkov rozvoja kultúry v meste. Momentálne sa používa v meste pri prezentáciách erb mesta, ktorý má svoju históriu, no pri príležitostiach, kde sa vyskytuje medzi produktmi a logami, napríklad sponzorov, nepôsobí veľmi dôstojne.

Jednotný vizuál propagačných materiálov, vytvorenie špecifického písma pre mestské materiály a v neposlednom rade vytvorenie loga samotného, má určite pozitívny vplyv. Častokrát skloňované logá miest ako Ostrava či Brno, ale aj Bratislava alebo Trenčín sú len dokladom toho, že tieto zmeny majú u verejnosti a médií ohlas. Momentálna situácia, kedy každý propagačný materiál, tabuľa v meste či internetové stránky mesta používajú iné písmo či grafiku, pôsobia nesúdržným a nemoderným dojmom. Na vytvorenie takéhoto loga a

jednotného vizuálu sa bežne vypisuje súťaž, ktorej sa v nemalej miere účastnia veľké marketingové štúdiá, no možnou cestou pre nízky rozpočet by mohlo byť oslovenie študentov grafických odborov a dať tak príležitosť minimálne prezentovať svoju tvorbu.

Na zlepšenie propagácie by možno bolo dobré zvážiť aktívnejšie využívanie sociálnych sietí. V dnešnej dobe veľké percento obyvateľov vlastní mobilné telefóny s pripojením na internet. Mesto by tak mohlo okrem sociálnej siete Facebook, ktorú využíva pomerne aktívne, začať využívať aj iné internetové nástroje či aplikácie, ako sú Twitter, Instagram či YouTube. Samotné zlepšenie by si zaslúžilo aj používanie Facebooku, ktorý je dnes momentálne svojim nastavením využívaný skôr ako podateľňa sťažností občanov. Tvorbou obsahu výlučne mestom s možnosťou len prípadných komentárov by sa situácia sprehľadnila a získala informatívnejší a reprezentatívnejší charakter. Používanie týchto aplikácií je zdarma a sú závislé len na pripojení k internetu, čo by bolo veľkým prínosom však je obrovská popularita mladej generácie, ktorá by tak mohla získať záujem o dianie v meste, do ktorého by sa následne mohla aktívne zapájať.

Správa týchto sociálnych sietí, alebo marketingových nástrojov by si vyžadovala ľudský kapitál, avšak nejde o prácu náročnú a používateľ nemusí byť mimoriadne technicky zručný. Popularita samosprávy by sa zvýšila aj v rámci krajiny, pretože neexistuje veľa samospráv, ktoré by tieto nástroje aktívne využívali. Popri mestskom rozhlase alebo teletexte, by tak mohlo ísť o zaujímavé doplnenie a rozšírenie komunikačných kanálov medzi širšie skupiny obyvateľov. Prínos by to bol aj pre Myjavčanov, ktorí sa tak často nevyskytujú v meste, no sociálne siete využívajú.

Ďalším návrhom je väčší dôraz na vytváranie mestského prostredia a prehodnotenie stanovených cieľov. Myjava sa prezentuje ako centrum vidieckej turistiky alebo agroturistiky. Túto myšlienku považujem už zo svojej podstaty nesprávnu. Mesto by nemalo byť centrom turistiky vidieckej ale mestskej. Považujem to za rozporuplné aj z toho dôvodu, že mesto, sa chce vo svojich materiáloch približovať súčasným kultúrnym trendom a prilákať mladého konzumenta. Na druhú stranu chce byť prítiažlivým centrom vidieckeho turizmu. Tieto dva ciele majú podľa môjho názoru veľmi malú skupinu ľudí tvoriacich prienik.

Oživenie priestoru by sa mohlo týkať opäť spolupráce s mladými umelcami či už domácimi alebo zahraničnými. V meste prakticky neexistuje priestor, kde by sa mohli ľudia

stretávať a vytvárať tak mesto, alebo s ním prichádzať do interakcie. Nové formy umenia, konceptuálne umenie či inštalácie vo verejnom priestore by mohli mesto dotvárať a dať tak obyvateľom šancu na reagovanie. Nový pohľad na vec, najmä od nezaujatého pozorovateľa, by mohol priniesť zmenu v ťažkopádnosti, ktorou sa organizujú napríklad kultúrne podujatia. Aj tradičná kultúra, symboly či identita sa dá premeniť na niečo súčasné. Príkladom môže byť projekt Slovenský národný remix.¹⁵²

3.3.1 Návrh vytvorenia kultúrneho centra

Podľa vyhodnoteného dotazníkového šetrenia je najväčším problémom slabá kultúrna ponuka mesta. Málo podujatí, najmä pre mladých ľudí, z ktorých by väčšina privítala koncert, prípadne tanečnú párty. S tým však súvisí iný problém, a tým je neexistencia priestoru, v ktorom by sa takéto akcie mohli konať. Existuje síce Kultúrny dom Samka Dudíka a amfiteáter v Trnovcoch, no pre klubové podujatia či koncerty sú tieto dve miesta nevyhovujúce.

Ak teda chce mesto rozšíriť svoju ponuku kultúrnych podujatí pre širšie obcenstvo a orientovať sa aj iným smerom, malo by svoju pozornosť obrátiť aj na vyriešenie tohto problému. Tým by mohlo byť vytvorenie multikultúrneho centra, keďže v meste podobná organizácia zatiaľ neexistuje. Popri Centre tradičnej kultúry by tak na Myjave vznikol subjekt, ktorý by sa mohol venovať kultúre súčasnej.

V súčasnosti je populárne vytváranie kultúrnych centier z bývalých priemyselných hál či budov skladov. Za všetky príklady možno uviesť príklad rekonštrukcie areálu Vítkovických železiární. Na Myjave by sa podobné priestory dali nájsť napríklad v areáli bývalej armatúrky. Nevýhodou však je ich poloha na okraji mesta. V meste sú však aj priestory, ktoré boli pre kultúru vytvorené, no dnes sa tak nevyužívajú.

Vhodným miestom by tak mohla byť pre kultúrne centrum bývalá kinosála v Spoločenskom dome z roku 1941. Svojho času bol centrom kultúrneho diania v širokom okolíu a pri možnostiach, ktoré ponúkajú striedme kalendáre podujatí okolitých miest a obcí, nemusel by mohol vzniknúť na Myjave priestor, ktorý by mohol svojmu predchodcovi konkurovať.¹⁵³

¹⁵² Slovenský národný remix [online]. Dostupné z: <http://remix.slovakova.sk/about.html>

¹⁵³ Gálik, J. Myjava v obrazoch histórie. Martin: Neografia, 2010. s. 343, ISBN 978-80-970475-9-7

Keďže ide o priestor dlhú dobu nevyužívaný pre kultúrne podujatia, bola by nutná jeho kompletná rekonštrukcia, vrátane podláh, obloženia, rozvodov, vzduchotechniky, kúrenia, sociálnych zariadení a podobne. Výhodou by v tomto prípade mohli byť už neexistujúce sedačky, ktoré by dali priestor vytvoreniu voľnej plochy, ktorá by bola variabilná v prípade potreby vytvorenia hľadiska. Pri rekonštrukciách vo veľkostne podobných priestoroch dosahujú náklady milióny korún. Spolu so zvukovou technikou či osvetlením sa môžu vyšplhať ešte vyššie. V prípade tohto priestoru by bolo nutné počítať aj s nájomom, keďže ide o priestory, ktoré vlastní súkromný majiteľ.¹⁵⁴¹⁵⁵

Štruktúru organizácie by mal tvoriť riaditeľ, či už programový alebo finančný. Často sa jedná o tú istú osobu. Zastúpené by mali byť produkcia, dramaturgia, marketing a práve finančné oddelenie. V kultúrnych organizáciách sa však často stáva, že sú jednotlivé úlohy a povinnosti rozdelené medzi menší počet ľudí, tým sa zaistí ich prepojenie a nutná spolupráca. Keďže častokrát pri vytváraní kultúrnych centier ide o aktivity kultúrnych nadšencov či umelcov samotných, prípadne už nejakého fungujúceho spolku či združenia, nebýva to až takým problémom.

Problémom by mohlo byť financovanie. To by mohlo byť zabezpečené hlavne príjmami zo vstupného. Ďalej by mohlo ísť o granty a dotácie, darcovstvo či komerčné aktivity. V prípade vytvorenia centra mestom a jeho následným financovaním prichádza otázka nezávislosti takéhoto centra, ktorá je pre jeho fungovanie veľmi dôležitá.

Váženým aritmetickým priemerom zo stredných hodnôt jednotlivých intervalov z dotazníkovej otázky o maximálne prípustnej čiastke za kultúrne podujatie vychádza číslo 6,51 €. Ak výsledky z výskumu zovšeobecníť na celú populáciu v meste, pri záujme o kultúru, ktorá dosiahla 63% je to približne 7450 obyvateľov, ochotných zaplatiť za kultúrne podujatie.

Po rozdelení do kategórií podľa toho, ako často by chceli, aby boli podujatia opakované a vynásobením tohto počtu ľudí priemernou cenou by sme dostali pri týždenných podujatiach približne 970 €, pri podujatiach opakovaných niekoľkokrát mesačne 15 520 €, pri niekoľkých akciách do polroka 20 855 € a pri akciách, ktoré by prebehli raz ročne 10 670 €. Za

154 Tretí etapa rekonštrukcie kina Hvězda skončila. Oficiálne internetové stránky mesta Uherské Hradiště [online]. [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/73672-2-Treti+etapa+rekonstrukce+kina+Hvezda+skončila.aspx>

155 Príloha 5

predpokladu, že by sa tieto podujatia konali v danom časovom intervale len raz, ročný príjem by bol teoreticky vo výške 285 177 €. Realita by však bola podstatne odlišnejšia.

Medzi činnosťami by okrem usporiadavania kultúrnych podujatí, medzi ktorými by mohli byť všetky typy podujatí z dotazníkového šetrenia, mohli byť vlastné umelecké projekty, vzdelávacie a voľnočasové aktivity, medzinárodná spolupráca a podobne. Podľa priestorových možností by mohli byť vytvorené ateliéry alebo výstavné priestory. Centrum by tiež mohlo apelovať na využívanie verejného priestoru, zapojenie občanov do diania v meste a podobne. Doplnkom by mohlo byť zriadenie oddychovej kaviarne alebo podobného zariadenia na krátanie voľných chvíľ v centre mesta.

Pri dostatočnej voľnosti by svojou dramaturgiou mohlo priťahovať divákov aj z okolitých miest a stať sa tak centrom kultúrneho života širšieho okolia. Významným by mohlo byť aj oživenie mesta ďalším viacdiňovým multižánrovým podujatím, ktoré by do mesta prilákalo kreatívnych ľudí z viacerých oblastí kultúry, ktorí by v meste nejaký čas aj zotrvali. Tým by sa mohli vytvoriť väzby, ktoré by mohli byť prínosom do budúcnosti, napríklad pri vytváraní dramaturgie na budúce obdobie. Centrum samotné, ani výsledky výskumu, samé od seba žiadnu zmenu neprinesú. Tá je nutná hlavne od občanov samotných a ich väčším angažovaním sa vo veciach verejných.

Záver

Úvod práce je venovaný teoretickému ukotveniu pojmov ako regionálna kultúra, lokálna kultúra či prvky lokálnej kultúry. Na vymedzenie týchto pojmov a vysvetlenie rozdielností nadväzuje začlenenie mesta Myjava do priestoru a priblíženie momentálneho demografického stavu.

Veľká časť práce je venovaná histórii mesta, ktorá je dôležitá pre pochopenie lokálnych odlišností a charakteristických črt Myjavčanov. Od obdobia osídľovania a vzniku obce sa práca venuje dôležitým historickým medzníkom, ktoré formovali miestny ľud a dokonca stáli pri zrode Slovenska ako národnostného štátu. Po historickom exkurze práca pokračuje vymenovaním prvkov lokálnej kultúry, ktoré sú typické pre mesto Myjava. Popri zachovaným dominantám sa táto časť práce venuje aj kroju, nárečiu či miestnym zvykom a tradíciám.

Na predošlé nadväzuje analýza súčasného stavu kultúry v meste, kde sú priblížené pravidelne sa konajúce podujatia na území mesta a rôzne organizácie a spolky, starajúce sa o kultúrne dianie a kultúrny život v meste. Priblížením kultúrnej politiky mesta, najmä Koncepciou rozvoja kultúry a plánov kultúrnych podujatí z posledných rokov, som sa snažil podporiť názor, že mesto Myjava sa síce vo veľkej miere venuje kultúre tradičnej a ľudovej, avšak zabúda na tú časť občanov, pre ktorú táto časť kultúry nie je až taká zaujímavá. Zaujímavým bolo tiež zistenie rozporu medzi stratégiou v koncepcii a skutočným stavom.

Dotazníkovým šetrením, ktorému je venovaná ďalšia časť práce, som sa snažil overiť hypotézu v praxi. Aj keď sa našla skupina, ktorá v meste pociťuje nedostatok folklóru, väčšina ľudí sa vyjadrila, že pociťuje nedostatok kultúrnych podujatí, hlavne pre mladších divákov a poslucháčov, a ten ich núti za kultúrou cestovať do okolitých miest. Taktiež sa podarilo zistiť, že ľudia vo všeobecnosti o kultúru majú záujem a sú ochotní si za ňu aj zaplatiť.

Na základe zistených skutočností som sa v ďalšej časti pokúsil načrtnúť možné riešenia problémov, ako napríklad vytvorenie jednotného propagačného vizuálu, či loga mesta, ktorým by sa mohlo mesto propagovať ako produkt. Medzi ďalšie možnosti zlepšenia propagácie som uviedol zlepšenie využívania sociálnych sietí, ktoré sú v dnešnej dobe ľahko dostupné a mimoriadne populárne.

Veľkým problémom pri organizovaní kultúrnych podujatí v meste je však absencia priestoru, na tieto účely vhodného. Preto sa druhá časť odporúčaní venuje možnosti vytvorenia takéhoto centra, s hrubým načrtnutím možných aktivít, ktoré by takéto centrum prinieslo. Keďže je však problematika vytvorenia takéhoto centra príliš široká a sama o sebe by dokázala vyplniť priestor, ktorý bakalárska práca poskytuje, nedá sa jej venovať dosť podrobne, a preto by mohla byť výbornou témou v budúcnosti, napríklad pri písaní diplomovej práce.

Uchopenie príležitosti, a využitie potenciálu, by za priaznivých podmienok mohlo vytvoriť z Myjavy centrum kultúrneho života širšieho okolia, keďže žiadna z okolitých obcí či miest sa kultúre nevenujú tak, ako by si zasluhovala. Samosprávy či kultúrne centrá samé o seba však veľa vecí nezmenia, a preto je veľmi dôležité, aby sa o kultúru a verejné dianie vo všeobecnosti začali občania sami zaujímať a začali tak svojou vlastnou aktivitou vytvárať lepšie podmienky pre život.

Zoznam použitých zdrojov

- Patočka, J., Heřmanová, E. *Lokální a regionální kultura v České republice*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-347-8 200 s.
- Gálik, J. *Myjava v obrazoch histórie*. Martin: Neografia, 2010. ISBN 978-80-970475-9-7 427 s.
- Gálik, J. *Myjava v obrazoch histórie – druhý diel*. Martin: Neografia, 2013. ISBN 978-80-971385-0-6 581 s.
- Bodnár, J. *Myjava*. Myjava: Daniel Pažický. 1911. 525 s.
- Dugáček, M., Gálik, J. *Myjava*. Bratislava: Obzor, 1985. 496 s.
- Johnová, R., Černá, J. *Arts marketing: marketing umění a kulturního dědictví*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1276-1 244 s.
- Tomančák, L., Matuška, V. *Železnica cez hrebeň Bielych Karpát*. Myjava: ADUR, 2010. 129 s.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001. Inštitút informatiky a štatistiky [online]. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://sodb.infostat.sk/sodb/sk/2001/format.htm>
- Pamiatkový úrad Slovenskej republiky [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.pamiatky.sk>
- Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk>
- Oficiálne stránky Slovenského národného múzea – Múzea Slovenských národných rád [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.snm.sk/?muzeum-snr-uvodna-stranka>
- Múzeum Slovenských národných rád SNM Myjava. Slovakia Travel [online]. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://slovakia.travel/muzeum-slovenskych-narodnych-rad-snm-myjava>
- Reportáž TV Myjava z 26.2.2015, 9/2015 [online]. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: http://www.myjava.sk/images/stories/video_tvm/myjava1509/riesenie-budovy-sudu-.mp4
- Myjava – pamätník Milana Rastislava Štefánika. Turistika.cz [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/myjava-pamatnik-milana-rastislava-stefanika>

- Myjava, okres Myjava. Heraldický register SR [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: http://www.vs.sk/heraldreg/wp_detail.aspx?ID=858
- Erb, vlajka a pečať. Oficiálna stránka obce Sedliská [online]. [cit. 2015-5-04]. Dostupné z: <http://www.sedliska.sk/erbvlanjkapecat.html>
- Programová koncepcia na roky 2014. MFF Myjava [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://www.ctkmyjava.sk/buxus/docs/dokumenty/mff_myjava/Koncepcia_-_2014-2018.pdf
- Internetové stránky FS Kopaničiar [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.kopanicar.sk/>
- Internetové stránky FS Kýčer [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: http://kycer.sk/?page_id=17
- Divadlo Korbáč žiarilo na MFF Myjava. Naše novinky [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://nasenovinky.sk/article/9346/divadlo-korbac-ziarilo-na-mff-myjava-2014>
- Internetové stránky Centra tradičnej kultúry v Myjave [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.ctkmyjava.sk/>
- Digitálna mapa tradičnej kultúry. *Kopaničiar expres*, máj 05, 2015, s. 6, číslo 19, ročník XIX
- Folklórna mapa [online]. Dostupné z: <http://folklornamapa.sk/>
- City monitor [online]. Dostupné z: citymonitor.sk/citymonitorpublic/welcome;jsessionid=B28757103AE6D32C4BB6239F26E3684D?0
- Koncepcia rozvoja miestnej a regionálnej kultúry. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.culture.gov.sk/extdoc/1521/koncepcia-rozvoja-miestnej-a-regionalnej-kultury-material>
- Stratégia rozvoja miestnej a regionálnej kultúry. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.culture.gov.sk/extdoc/1532/stratagcia-rozvoja-miestnej-a-regionalnej-kultury-material>
- Koncepcia rozvoja kultúry. Odbor školstva, kultúry a sociálnych služieb Myjava [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: http://www.myjava.sk/images/suborynastiahnutie/koncepcia_rozvoja_kultury_2010.pdf

- Plány kultúrnych podujatí na roky 2013, 2014 a 2015. Odbor školstva, kultúry a sociálnych služieb Myjava [online]. [cit.2015-05-15]. Dostupné z: http://www.myjava.sk/images/materialy_na_rokovanie/msz122012_plan_podujati_2013.pdf,
http://www.myjava.sk/images/materialy_na_rokovanie/msz10122013_plan_podujati_2014.pdf,
http://www.myjava.sk/images/materialy_na_rokovanie/msz_december_2014/msz08122014_plan_kulturnych_a_sportovych_podujati.pdf
- Dlhodobé vývojové trendy výdavkov na kultúru z verejných rozpočtov a zdrojov súkromných domácností v SR na prelome storočí (do roku 2010 vrátane). Národné osvetové centrum Bratislava [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.nocka.sk/uploads/2a/ee/2aeceb40875fac92ecbc4362706e3b7c/vyvojove-trendy.pdf>
- Slovenský národný remix [online]. Dostupné z: <http://remix.slovakova.sk/about.html>
- Tretí etapa rekonstrukcie kina Hvězda skončila. Oficiálne internetové stránky mesta Uherské Hradiště [online]. [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/73672-2-Treti+etapa+rekonstrukce+kina+Hvezda+skončila.aspx>

Zoznam tabuliek

- Tabuľka 1 – Počty obyvateľov na konci rokov 16
- Tabuľka 2 – Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania 16

Zoznam grafov

- Graf 1 – Zaujímate sa o kultúru v meste Myjava 53
- Graf 2 – Pohlavie 54
- Graf 3 – Trvalé bydlisko 54
- Graf 4 – Pobyt počas roka 54
- Graf 5 – Vzdelanie 54
- Graf 6 – Koncepcia kultúry mesta Myjava 55
- Graf 7 – Darí sa koncepciu kultúry mestu naplňať 55
- Graf 8 – Spokojnosť so súčasným stavom kultúrneho vyžitia v meste 56
- Graf 9 – Dôvody postoja z otázky č. 9 57
- Graf 10 – Nutnosť cestovania za kultúrou 57
- Graf 11 – Kam väčšinou cestujete za podujatiami 58
- Graf 12 – Ako často väčšinou cestujete za podujatiami 59
- Graf 13 – Aké podujatia navštevujete mimo mesta 59
- Graf 14 – Podujatia organizované mestom Myjava 60
- Graf 15 – Návštevnosť spomenutých podujatí 61
- Graf 16 – Podujatia, ktoré v meste chýbajú 62
- Graf 17 – Preferované podujatia z možných 63
- Graf 18 – Maximálne prípustná cena 64
- Graf 19 – Frekventovanosť podujatí 65

Zoznam príloh

- Príloha 1 – Rímskokatolícky kostol sv. Štefana
- Príloha 2 – Evanjelický kostol sv. Trojice
- Príloha 3 – Budova bývalého okresného súdu
- Príloha 4 – Erb mesta Myjava
- Príloha 5 – Spoločenský dom
- Príloha 6 – Dotazník vytvorený pre dotazníkové šetrenie

Prílohy

- Príloha 1

Zdroj: Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/fotogaln-ria/939/>

- Príloha 2

Zdroj: Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/fotogaln-ria/1862/>

- Príloha 3

Zdroj: Oficiálne internetové stránky mesta Myjava [online]. [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.myjava.sk/fotogaleria/1868/>

- Príloha 4

Zdroj: Heraldický register SR [online]. [cit 2015-05-25]. Dostupné z: http://www.vs.sk/heraldreg/prilohy/ERBY/myjava_858_680.jpg

- Príloha 5

Zdroj: autor

• Príloha 6

1. Pohlavie?
 - a) muž
 - b) žena
2. Vek?
 - a) 18 a menej
 - b) 19 – 25
 - c) 26 – 35
 - d) 36 – 45
 - e) 46 – 60
 - f) 60 a viac
3. Kde je Vaše trvalé bydlisko?
 - a) mesto Myjava
 - b) okres Myjava
 - c) Trenčiansky kraj mimo okres Myjava
 - d) SR mimo Trenčiansky kraj
 - e) zahraničie
4. Kde trávite počas roka najviac času?
 - a) mesto Myjava
 - b) okres Myjava
 - c) Trenčiansky kraj mimo okres Myjava
 - d) SR mimo Trenčiansky kraj
 - e) zahraničie
5. Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?
 - a) základné
 - b) stredoškolské (učilište)
 - c) stredoškolské s maturitou
 - d) vysokoškolské prvého stupňa
 - e) vysokoškolské druhého a vyššieho stupňa
6. Zaujímate sa o kultúru v meste Myjava?
 - a) áno
 - b) nie

Ak ste odpovedali na otázku číslo 6 „nie“, ďakujem Vám za Váš čas a nepokračujte prosím vo vyplňaní dotazníku.

7. Poznáte alebo ste oboznámený/á s materiálom mesta s názvom „Koncepcia rozvoja kultúry v meste Myjava“ z roku 2010?
 - a) áno
 - b) nie
8. V prípade, že ste na predošlú otázku odpovedali „áno“, domnievate sa, že plán rozvoja kultúry sa darí mestu Myjava naplňať?
 - a) áno
 - b) skôr áno
 - c) skôr nie
 - d) nie
9. Ako ste spokojný/á so súčasným stavom kultúrneho vyžitia v meste Myjava?
 - a) veľmi spokojný
 - b) spokojný s výhradami
 - c) viac nespokojný ako spokojný
 - d) nespokojný
10. V prípade, že ste na predošlú otázku odpovedali „spokojný s výhradami“, „viac nespokojný ako spokojný“ alebo „nespokojný“, aký je Váš dôvod k takémuto postoju?

11. Núti Vás súčasný stav kultúrneho vyžitia v meste Myjava cestovať za kultúrnymi podujatiami mimo mesta?
 - a) áno
 - b) nie

12. V prípade, že ste na predošlú otázku odpovedali „áno“, kam väčšinou za takýmito podujatiami cestujete?
- do okolitých obcí v okrese Myjava
 - do okolitých okresov
 - do krajských miest alebo Bratislavy
 - do zahraničia
13. V prípade, že ste na otázku číslo 11. odpovedali „áno“, ako často za takýmito podujatiami cestujete?
- niekoľkokrát týždenne
 - niekoľkokrát mesačne
 - niekoľkokrát do pol roka
 - niekoľkokrát počas roka
14. V prípade, že ste na otázku číslo 11. odpovedali „áno“, aké podujatie konkrétne je Vaším cieľom? (Např. divadelné predstavenie, koncert, výstava a pod.)
-
15. Dokázali by ste vymenovať niektoré kultúrne podujatia, ktoré v posledných rokoch organizovalo/organizuje mesto Myjava?
-
16. Navštívili ste alebo navštevujete niektoré z týchto kultúrnych podujatí a ak áno, ako často?
-
17. Dokázali by ste vymenovať niektoré kultúrne podujatia, ktoré sa v meste Myjava konali, ale neboli mestom Myjava organizované?
-
18. Existuje typ kultúrneho podujatia, ktoré sa v posledných rokoch na Myjave nekonalo, a Vy by ste konanie takejto akcie privítali? Ak áno, aký?
-
19. Ktoré z nasledujúcich kultúrnych podujatí, by ste v meste Myjava osobne privítali najradšej? Prosím, vyberte maximálne 3 možnosti.
- koncert živej alternatívnej hudby (jazz, rock, electro, ambient, house, dnb, vážna hudba)
 - podujatie tanečného charakteru s reprodukovanou hudbou (Dj-set)
 - autorské čítanie súčasného autora s diskusiou
 - výstava prác mladých lokálnych študentov alebo umelcov
 - premietanie dokumentárneho filmu s diskusiou
 - moderovaná prednáška s diskusiou
 - workshop a tvorivá dieňka
 - podujatie pre deti s rodičmi
 - vystúpenie folklórneho súboru, ľudovej hudby a podobne
 - iné (vypíšte slovne) _____
20. V prípade, že je možnosť návštevy podobnej akcie v meste Myjava, koľko by ste boli ochotný/á za ňu maximálne zaplatiť?
- 0 – 1 €
 - 1,01 – 2 €
 - 2,01 – 5 €
 - 5,01 – 10 €
 - 10,1 a viac
21. V prípade možnosti návštevy takýchto podujatí, ako často by ste ich navštevovali, respektíve, ako často by mali byť opakované?
- niekoľkokrát týždenne
 - niekoľkokrát mesačne
 - niekoľkokrát do pol roka
 - niekoľkokrát počas roka